

Vývoj vzdělanostní struktury obyvatelstva Zlínského kraje

Helena Němcová

Bakalářská práce
2007

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

---

nascannované zadání s. 1

nascannované zadání s. 2

ABSTRAKT

V této bakalářské práci je popsán vývoj vzdělanostní struktury obyvatelstva Zlínského kraje, ale především se tato práce zaměřuje na žáky 9. tříd základních škol ve Zlínském kraji. Na základě dotazníkového průzkumu mezi těmito žáky a na základě jeho vyhodnocení je zde v přehledných tabulkách výčet jejich preferencí, požadavků a názorů.

Věřím, že zpracování těchto údajů bude přínosem pro Zlínský kraj, až se bude rozhodovat do jakých typů škol by měl zaměřit svou pozornost a své investice.

Klíčová slova: vzdělání, demografie, veřejná správa ve školství, kraj, základní škola, střední škola, dotazník.

ABSTRACT

This bachelor thesis is focused on education progress of population in Zlin district. It is also focused on scholars in last year of basic school. On the basis of questionnaire research with this pupils I have analysed preferences, demand and opinions of theris. I have put it in well-arranged order here.

I believe in contribution of these information for Zlin district. I think, these information will be useful at decision making.

Keywords: Education, demography, public administration at educational system, district, basic school, middle school, questionnaire.

PODĚKOVÁNÍ

Za pomoc při vypracování této práce bych chtěla poděkovat především Ing. Ivaně Londové, která mi pomohla určit hlavní směr, jímž se má práce ubírat.

Velmi děkuji také Ing. Haně Šedové, PhD., která mi poskytla maximální pomoc při řešení problémů a nejasností.

Dále chci poděkovat Ing. Petře Brázdilové, která ochotně vedla práci.

Poslední dík patří školám ve Zlínském kraji a především jejich žákům 9. tříd, kteří se podíleli na vyplňování dotazníků, bez nichž by tato práce pozbyla smyslu.

MOTTO

„Prostor, který národ otevírá pro nastupující generaci tím, co ze své dnešní možné spotřeby raději uloží do vzdělání svých dětí, je prostorem, který vytváří pro svou budoucnost.“

Ivo Možný, Česká společnost

OBSAH

1	ÚVOD	10
I	TEORETICKÁ ČÁST	11
2	VEŘEJNÁ SPRÁVA	12
2.1	FUNKCE VEŘEJNÉ SPRÁVY	12
2.2	REFORMA VEŘEJNÉ SPRÁVY	12
2.3	MODERNÍ VEŘEJNÁ SPRÁVA	13
2.4	ZDROJE FINANCOVÁNÍ VEŘEJNÝCH SLUŽEB	13
2.4.1	Soukromé zdroje	13
2.4.2	Veřejné zdroje	13
3	SPRÁVA ŠKOLSTVÍ	15
3.1	INSTITUCE ŠKOLSKÉ SPRÁVY	15
3.1.1	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	15
3.1.2	Česká školní inspekce	15
3.1.3	Krajské školní instituce	15
3.1.4	Samosprávné školní instituce	16
3.1.5	Zřizovatel	16
3.2	DRUHY ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ	16
3.2.1	Předškolská zařízení	16
3.2.2	Základní škola	16
3.2.3	Učiliště	17
3.2.4	Střední škola	17
3.2.5	Vyšší odborná škola	17
3.2.6	Speciální školy a školská zařízení	17
3.2.7	Vysoká škola	17
3.3	ZDROJE FINANCOVÁNÍ ŠKOLSTVÍ	17
4	KRAJE	19
4.1	MAJETEK KRAJE	19
4.2	ORGÁNY KRAJE	19
4.2.1	Zastupitel kraje	19
4.2.2	Zastupitelstvo kraje	19
4.2.3	Výbory	20
4.2.4	Komise	20
4.2.5	Rada kraje	20
4.2.6	Hejtman	21
4.3	FINANCOVÁNÍ REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ PODLE ZÁKONA ČÍSLO 564/1990 SB.	21
4.3.1	Působnost krajů ve výkonu státní správy v regionálním školství v oblasti financování	21
4.3.2	Působnost krajů ve výkonu samosprávy v regionálním školství v oblasti financování	21

4.4	KOMPETENCE KRAJE.....	22
5	DEMOGRAFIE	23
5.1	ZÁKLADNÍ DEMOGRAFICKÉ POJMY	23
5.1.1	Obyvatelstvo.....	23
5.1.2	Demografické události (jevy).....	24
5.1.3	Demografické procesy.....	24
6	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	25
6.1	TVORBA DOTAZNÍKU	25
II	PRAKTICKÁ ČÁST	27
7	ZLÍNSKÝ KRAJ	28
7.1	KRAJSKÝ ÚŘAD	29
7.2	SYMBOLY ZLÍNSKÉHO KRAJE.....	29
7.3	OBYVATELSTVO ZLÍNSKÉHO KRAJE.....	30
7.4	STRUKTURA EKONOMICKÝCH SEKTORŮ.....	30
8	ODBOR ŠKOLSTVÍ.....	32
8.1	REGIONÁLNÍ ŠKOLSTVÍ	32
8.2	TOK FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ DO STŘEDNÍCH ŠKOL ZA ROK 2005	33
8.3	REGIONÁLNÍ ŠKOLSTVÍ OVLIVŇUJE NEZAMĚSTNANOST	33
8.4	PRIORITY KRAJE V OBLASTI ŠKOLSTVÍ.....	34
8.4.1	Posílení vzdělávacích příležitostí zvyšujících možnosti absolventů.....	34
8.4.2	Změna struktury středního vzdělávání s cílem dosažení větší flexibility a uplatnitelnosti absolventů škol na trhu práce	35
8.5	POPTÁVKA PO STŘEDOŠKOLSKY VZDĚLANÝCH ZAMĚSTNANCÍCH	36
9	DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ VZDĚLANOSTI.....	38
10	PRŮZKUM ZÁJMŮ ŽÁKŮ 9. TŘÍD ZÁKLADNÍCH ŠKOL PŘI VÝBĚRU STŘEDNÍ ŠKOLY	40
10.1	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKŮ.....	40
10.2	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKŮ V OKRESE KROMĚŘÍŽ	41
10.3	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKŮ V OKRESE UHERSKÉ HRADIŠTĚ.....	48
10.4	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKŮ V OKRESE VSETÍN.....	54
10.5	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKŮ V OKRESE ZLÍN	60
11	CELKOVÉ VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKŮ V RÁMCI ZLÍNSKÉHO KRAJE	67
12	ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ.....	75
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	80
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	82
	SEZNAM OBRÁZKŮ	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

SEZNAM TABULEK.....	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
SEZNAM PŘÍLOH.....	88

1 ÚVOD

Vzdělání, vědění, znalosti, výzkum, vývoj - tyto jsou základní slova Bakalářské práce, která se zaměřuje na vývoj vzdělaností struktury obyvatelstva Zlínského kraje.

Tyto slova jsou také spojována s cíli jako je například růst ekonomiky a konkurenceschopnosti, rozvoj člověka a jeho individuality či udržení vysoké míry zaměstnanosti.

V demokratické společnosti má každý člověk právo na vzdělání a prvotním úkolem státu je především uspokojit poptávku po vzdělání a s pomocí krajů zakládat školy, které jsou nejen žádané, ale také kvalitní a světově konkurenceschopné.

Již dávno pominul fakt, že rozhodujícím faktorem hospodářského růstu je investice do strojů a budov. V současné době jsou nejdůležitější investice do rozvoje lidského potenciálu, do rozvoje technologií a jejich inovace a že bez technického pokroku nemůže pokračovat hospodářský růst.

Ve světě stejně tak jako u nás již není neznámý fakt, že kvalitní lidské zdroje jsou nenahraditelné. Úzké propojení mezi školskými a vzdělávacími institucemi a podnikatelskou sférou se jeví jako velmi přínosné.

Právě díky této skutečnosti se tato Bakalářská práce zaměřuje především na žáky 9. tříd základní škol ve čtyřech okresech Zlínského kraje (Zlín, Vsetín, Kroměříž, Uherské Hradiště).

Cílem této práce je porovnání a analýza jejich potřeby při výběru střední školy.

Vzdělávací soustava musí nabízet velmi rozmanitou nabídku vzdělávacích příležitostí pro rozličné možné skupiny a vzdělávací proces musí být značně individualizován tak, aby umožňoval rozvinout rozmanitá nadání jednotlivců.

Je tedy velmi důležité, aby žáci měli více než dostatečný výběr možností studia, aby mohli plně rozvíjet své schopnosti a přednosti a to má za následek velmi vysokou návratnost na individuální i společenské úrovni.

I. TEORETICKÁ ČÁST

2 VEŘEJNÁ SPRÁVA

Veřejná správa je pojímána jako souhrn záměrných činností a úkolů zabezpečovaných na jednotlivých vládních úrovních ve veřejném zájmu (na úrovni státu a územní samosprávy), zejména zajišťování veřejných služeb.

Obsah a charakter správy určuje správní právní odvětví a působení a rozsah její činnosti určuje správní řád. Realizace správy se pak uskutečňuje pomocí účelových právních norem, které určují meze činnosti správy. [5]

2.1 Funkce veřejné správy

Veřejnou správu charakterizují její funkce:

- mocenská;
- ochranná;
- organizační;
- regulační;
- služby veřejnosti. [5]

2.2 Reforma veřejné správy

Vznik České republiky v roce 1993 a Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., jsou základnou všech reformních změn veřejné správy. Reforma představuje změnu celého systému správy v těchto rovinách:

- reforma územní veřejné správy;
- reforma ústřední státní správy;
- reforma výkonu veřejné správy;
- reforma veřejných financí. [4]

2.3 Moderní veřejná správa

Moderní veřejná správa, je správou právního státu, je určována zákonodárstvím nejen v institucionalizaci zřizování správních orgánů, ale i stanovováním jejich kompetencí i pokud jde o jejich fungování.

Vyznačuje se též shodnými základními organizačními principy, k jejichž uplatňování přispívá Evropská Unie.

Sleduje se zde efektivita a hospodárnost správní činnosti, minimalizace nákladů na správu i různá racionalizační opatření. [4]

2.4 Zdroje financování veřejných služeb

Existují dva základní zdroje pro financování veřejných služeb: zdroje veřejné a zdroje soukromé.

2.4.1 Soukromé zdroje

Ze soukromých zdrojů jsou hrazeny veřejné služby, které nejsou kryty z veřejných zdrojů pro jejich nedostatečnost a nebo, protože to nedovoluje zákon.

Druhy soukromých zdrojů:

- přímé platby uživatelů veřejných služeb např. poplatky za poskytování školního stravování;
- nepřímé náklady související s poskytováním veřejné služby – např. pomůcky;
- dotace a dary institucím poskytujícím veřejné služby od soukromých osob.

2.4.2 Veřejné zdroje

Veřejné zdroje se podílejí rozhodující měrou na financování veřejných služeb. Ty se zpravidla popisují v rámci tzv. rozpočtové soustavy České republiky.

Tuto rozpočtovou soustavu tvoří:

- soustava veřejných rozpočtů – státní rozpočet, územní rozpočty (obce a kraje), rozpočty veřejných neziskových organizací;
- soustava mimorozpočtových fondů – státní fondy, fondy zdravotního pojištění, fond sociálního zabezpečení, mimorozpočtové fondy obcí a krajů.

Hospodaření s rozpočtovými prostředky z veřejných rozpočtů upravují rozpočtové zákony 218/2000 Sb. a 250/2000 Sb.:

- stanovují pravidla hospodaření, hlavně pro poskytování a užití dotací z veřejných rozpočtů;
- stanovují sankce za porušení rozpočtové kázně;
- stanovují možné rozpočtové přesuny. [10]

3 SPRÁVA ŠKOLSTVÍ

Správa školství je v kompetenci ministra školství, mládeže a tělovýchovy ČR, který je členem vlády. Správa školství je správa veřejná, řídící se právními normami a je realizována institucemi státními a samosprávnými, které mají přenesenou působnost.

3.1 Instituce školské správy

Instituce školní správy jsou:

- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy;
- Česká školní inspekce;
- krajské školní instituce;
- samosprávné školní instituce;
- zřizovatel.

3.1.1 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, dále jen MŠMT, řídí výkon státní správy školství, vede rejstřík evidence škol, schvaluje učební plány a odpovídá za výchovně vzdělávací soustavu. Je zřizovatelem školních zařízení a řídí školské organizace.

3.1.2 Česká školní inspekce

Česká školní inspekce je státním kontrolním a inspekčním orgánem státní správy. Realizuje školní inspekci školními inspektory formou inspekčních záznamů a hodnotí výsledky vzdělávací činnosti.

3.1.3 Krajské školní instituce

Krajské školní instituce jsou odbory nebo referáty samosprávních krajských úřadů, které jsou pověřeny přenesenou působností školní správy. Kraj má zřízen odbor školství krajského úřadu. Přiděluje finanční prostředky, zřizuje a ruší střední školy, odborná učiliště, vyšší odborné školy, školská zařízení, dětské domovy a školy v přírodě. Vedoucí odboru školství je jmenován a odvoláván radou kraje se souhlasem ministra a jeho cílem je zpracovávat dlouhodobý záměr vzdělávání.

3.1.4 Samosprávné školní instituce

Samosprávné školní instituce jsou:

- územní samosprávy obcí s přenesenou a rozšířenou působností;
- samosprávní orgány vysokých škol.

3.1.5 Zřizovatel

Zřizovatelé škol a školských zařízení jsou:

- stát, jednotlivá ministerstva;
- územní samospráva kraje;
- územní samospráva obce;
- právnická osoba;
- fyzická osoba.

3.2 Druhy škol a školských zařízení

Podle toho, kdo je zřizovatelem, rozeznáváme školy a školská zařízení:

- státní, vojenské, policejní a požární;
- obecní;
- církevní;
- soukromé.

3.2.1 Předškolská zařízení

Mateřské školy, které navazují na výchovu v rodině, zajišťují péči a výchovu dětí ve věku od 3 do 6 let.

3.2.2 Základní škola

Poskytuje základní vzdělání, je dvoustupňová tj. 1. – 5. ročník a 6. – 9. ročník.

3.2.3 Učiliště

Tato zařízení poskytují střední vzdělání a připravují na dělnická povolání. Učiliště členíme na učiliště, odborná učiliště a střední odborná učiliště.

3.2.4 Střední škola

Střední škola poskytuje střední všeobecné úplné vzdělání nebo úplné střední odborné vzdělání. Střední školy jsou povinny vést pedagogickou dokumentaci, evidenci žáků, hospodářskou a účetní evidenci. Na středních školách se studuje dle učebních plánů a osnov sheválených MŠMTV.

3.2.5 Vyšší odborná škola

Připravuje pro kvalifikované náročné činnosti. Ke studiu jsou přijímáni absolventi středních škol. Ukončuje se absolutoriem před komisí jmenovanou ministerstvem. Absolventi mají právo užívat za jménem označení Dis.

3.2.6 Speciální školy a školská zařízení

Poskytují péči, výchovu a vzdělání hendikepovaným dětem a mládeži s upravenými učebními osnovami a učebními plány

3.2.7 Vysoká škola

Vysoká škola (dále jen VŠ) je samostatným vzdělávacím subjektem a vrcholovým centrem vzdělanosti, nezávislého poznání a tvůrčí činnosti. VŠ přiznává absolventům akademické tituly: Bc., Mgr., Ing., a Dr. [5]

3.3 Zdroje financování školství

Před rokem 1990 bylo školství financováno bez přímé úhrady občany formou daní, tj. přes státní rozpočet.

Po roce 1990 se přešlo na vícezdrojové financování školství s rozhodujícím podílem státu a s menším podílem finančních prostředků z rozpočtu obcí.

Finanční toky odpovídají organizační struktuře školství. Směřují do škol a školských zařízení:

- odvětvově, tj. z MŠMT přímo nebo přes školské úřady;
- integrovaně, tj. spolu s ostatními finančními prostředky z ministerstva financí na krajské úřady a obce.

Financování školství ze státního rozpočtu představuje ty finanční prostředky, které jsou přiděleny v kapitole 333 – resort MŠMT.

Základní prioritou v rozpočtových pravidlech je zabezpečení vzdělávacích činností, které jsou primárními činnostmi ve školství. Za účelem stanovení objemu finanční prostředků na tuto činnost jsou propočteny tzv. *normativy na žáka* (tj. průměrné neinvestiční výdaje připadající na jednotku výkonu) definující podíl státu na financování vzdělávací činnosti.

Finanční prostředky se poskytují podle počtu žáků a podle úrovně a druhu poskytovaného vzdělání.

Většina základních a středních škol hospodaří jako příspěvkové organizace a musí se proto řídit vyhláškou č. 205/91 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu ČR. [3]

4 KRAJE

Vyšší územní samosprávné celky jsou stanoveny ústavním zákonem č. 347/1997 Sb. s účinností od 1. ledna 2000. Na území České republiky bylo vymezeno 14 vyšších územních samosprávných celků.

Kraj je veřejnoprávní korporací, sdružující obce na svém správním území. Je tedy charakterizován svým územím, občany, znakem, praporem, krajskou správní institucí a krajským městem. [5]

Kraje jako vyšší územní samosprávné celky zabezpečují v samostatné působnosti celou řadu veřejných služeb charakteru regionálních veřejných statků a v rámci přenesené působnosti poměrně rozsáhlé úkoly, a to zejména prostřednictvím veřejného sektoru, většinou prostřednictvím tzv. organizačních složek krajů, a prostřednictvím svých příspěvkových organizací. [9]

4.1 Majetek kraje

Kraj má povinnost účelně hospodařit se svým majetkem, vést jeho evidenci a chránit jej před poškozením. O majetku kraje jedná zastupitelstvo a rada kraje.

Příjmy tvoří dotace státu, dotace ze státních fondů, pokuty ukládané krajem, poplatky a jiné zdroje příjmů. Výdaje krajského rozpočtu jsou tvořeny náklady na činnost institucí, organizací a správních orgánů. [5]

4.2 Orgány kraje

4.2.1 Zastupitel kraje

Mandát člena zastupitelstva vzniká zvolením a výkon jeho funkce je považován za funkci veřejnou. Zastupitel kraje má právo předkládat návrhy, vznášet námitky a dotazy.

4.2.2 Zastupitelstvo kraje

Jednání zastupitelstva je veřejné a schází se podle potřeby, nejméně však jednou za 3 měsíce; program je uveřejněn 10 dnů předem. Jednání zastupitelstva svolává hejtmán nebo jeho zástupce, případně člen zastupitelstva. Zastupitelstvo na svém jednání schvaluje usnesení a rozhodnutí, získá-li souhlas nadpoloviční většiny všech členů. Z jednání

zastupitelstva se pořizuje zápis, který obsahuje údaje o počtu přítomných, programu, včetně závěru, usnesení a rozhodnutí.

Zastupitelstvu kraje je vyhrazeno:

- předkládat návrhy zákonů Poslanecké sněmovně ČR;
- vydávat obecně závazné vyhlášky a věstníky kraje;
- schvalovat územně plánovací dokumentaci;
- schvalovat rozpočet kraje;
- zřizovat či rušit krajské příspěvkové organizace.

4.2.3 Výbory

Výbor je orgán, který je řízen zastupitelstvem (například výbory finanční, dopravy, školský a další). Výbory předkládají návrhy a stanoviska zastupitelstvu. Počet členů je lichý, nejméně pětičlenný.

4.2.4 Komise

Komise je orgán, který je zřízen radou kraje jako iniciativní a poradní orgán. Komise je odpovědná za svou činnost radě kraje, předkládá jí stanoviska a náměty, usnází se většinou hlasů svých členů.

4.2.5 Rada kraje

Rada kraje je výkonný orgán kraje, který odpovídá za výkon zastupitelstvu a podává zprávy o své činnosti. Schůze rady jsou svolávány dle potřeby, jsou neveřejné.

Radě kraje je mimo jiné vyhrazeno:

- stanovit počet pracovníků kraje;
- ukládat krajskému úřadu úkoly v oblasti samostatné působnosti;
- vyřizovat návrhy, připomínky, podněty obcí, právnických osob a občanů;
- stanovit platy a odměny zaměstnanců zřízených organizací.

4.2.6 Hejtman

Hejtman je volený zastupitelstvem kraje a zastupuje kraj navenek. Plní úkoly, které schvaluje zastupitelstvo nebo rada. [5]

4.3 Financování regionálního školství podle zákona číslo 564/1990 Sb.

Zákon číslo 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, v platném znění, asi nejvíce odrážel v průběhu své platnosti všechny změny, které přinášela reforma veřejné správy do resortu školství.

4.3.1 Působnost krajů ve výkonu státní správy v regionálním školství v oblasti financování

Z hlediska financování stanovuje zákon krajskému úřadu povinnost uvádět v každoroční výroční zprávě stav koncepce a rozvoje sítě škol, stav a rozvoj výchovně vzdělávací soustavy v kraji a také informace o hospodaření kraje v oblasti předškolních zařízení, škol a školských zařízení.

Krajské úřady rozepisují a přidělují školám a školským zařízením zřizovaným kraji přímé výdaje na vzdělávání. Prostřednictvím rozpočtů obcí přidělují školám a školským zařízením zřizovaným obcemi přímé výdaje na vzdělání.

Zákon také stanovuje krajskému úřadu kompetenci kontrolovat využití těchto prostředků u škol a školských zařízení zřizovaných obcemi. [11]

4.3.2 Působnost krajů ve výkonu samosprávy v regionálním školství v oblasti financování

Zákon krajům stanovuje roli zřizovatele škol a školských zařízení. V souladu s touto zřizovatelskou kompetencí zabezpečuje kraj své školy finančně tak, že jim přiděluje ze svého rozpočtu všechny finanční prostředky (investiční i neinvestiční) kromě těch, které ze zákona obdrží formou dotace ze státního rozpočtu. Zákon ovšem umožňuje kraji přispívat na neinvestiční náklady i v oblasti, která je jinak zcela hrazena státem (mzdové prostředky, školní pomůcky, učebnice). [11]

4.4 Kompetence kraje

- zřizování škol;
- zabezpečení investičních výdajů (IV) a ostatních neinvestičních výdajů (ONIV) svých škol a školských zařízení – forma: *příspěvek*;
- možnost přispívat na přímé výdaje (které jinak zdrojově zabezpečuje státní rozpočet) – forma: *příspěvek*;
- rozpis rozpočtu přímých výdajů školám – forma: u svých škol *příspěvek*, u obecních škol *dotace*, která se prostřednictvím příspěvku z obecního rozpočtu dostává cestou zprostředkovaného finančního vztahu do jednotlivých obecních škol;
- distribuce dotací soukromým školám – forma: *dotace*;
- podklady pro nový rozpočet – na základě podkladů z obcí a na základě vlastních rozpočtových potřeb předkládá ministerstvu školství;
- prostředky na aktivní politiku zaměstnanosti – forma: z *dotace* se stává *příspěvek*;
- prostředky z programů vyhlášených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMTV) – forma: z *dotace* se stává *příspěvek*;
- prostředky z programů EU – forma z *dotace* se stává *příspěvek*;
- výkon kontroly využití přidělených prostředků (týká se všech škol a školských zařízení. [11])

5 DEMOGRAFIE

Demografie je vědní obor, který zkoumá reprodukci lidských populací. Tím se liší od řady jiných oborů, které také mají za objekt svého zájmu lidské populace. Předmětem jejího studia je demografická reprodukce = obnova lidských populací rozením a vymíráním. Změny počtu obyvatel a populační přírůstek jsou tedy základními tématy demografie.

Při studiu populačního vývoje spolupracuje demografie s geografii obyvatelstva (ta se zabývá migracemi a rozmístěním obyvatelstva), protože populační vývoj je nejen výsledkem přirozené obnovy populace (rozením a vymíráním), ale zároveň výsledkem prostorové mobility (migrace). [19]

V demografii lze rozlišit několik oborů, z nichž některé mají zvláštní označení.

Popisná demografie se zabývá velikostí, strukturou, územním rozložením a vývojem obyvatelstva, avšak jen popisným způsobem, který je založen na datech demografické statistiky.

Naproti tomu *demografie teoretická*, nazývaná někdy také čistá demografie, studuje obyvatelstvo z obecního a abstraktního hlediska. Zabývá se studiem formálních vztahů mezi různými populačními jevy.

Zprostředkujícím článkem mezi čistou a popisnou demografií je *demografie analytická*. Ta analyzuje populační jevy v konkrétních populacích. Jejím výsledkem je demografická analýza.

Ekonomická demografie studuje vztahy mezi populačními jevy na jedné straně a ekonomickými nebo společenskými jevy na straně druhé. [13]

5.1 Základní demografické pojmy

5.1.1 Obyvatelstvo

Obyvatelstvo je soubor všech lidí obývajících určité území, resp. město. Počet obyvatel určitého území se obvykle zjišťuje pomocí sčítání lidu, které většina států pořádá jednou za určitý počet let. Součástí sčítání bývá zjišťování dalších údajů, např. o počtu obyvatel vyznávajících jednotlivá náboženství, nejvyšší dokončené vzdělání jednotlivých obyvatel, počet obyvatel hovořících jednotlivými jazyky atd.

Jednou z nejdůležitějších charakteristik struktury obyvatel je jeho *vzdělanostní složení*. V České republice rozlišujeme podle stupně nejvyššího dosaženého vzdělání obyvatele se *základním vzděláním, středoškolským vzděláním bez maturity, středoškolským vzděláním s maturitou a s vysokoškolským vzděláním*. Existují i podrobnější členění, která např. rozlišují úplné střední vzdělání všeobecné a úplné střední vzdělání odborné, nebo jsou např. zaměřena i na postgraduální vysokoškolské vzdělání. Pro mezinárodní srovnávání vzdělanostní struktury obyvatelstva slouží ISCED klasifikace. Viz Příloha II. [18]

5.1.2 Demografické události (jevy)

Demografické události (jevy) jsou významné události v lidském životě, které jako hromadné jevy utvářejí průběh demografické reprodukce. Nejvýznamnějšími demografickými událostmi jsou narození a úmrtí, ze kterých jsou odvozeny procesy porodnosti a úmrtnosti. Ostatní události ovlivňují demografickou reprodukci zprostředkovaně - uzavírání sňatků (sňatečnost) a jejich rušení (rozvodovost) ovlivňuje porodnost, nemoci (nemocnost) ovlivňují úmrtnost. Při studiu reprodukce je však nutné všimnout si také těchto událostí, proto jsou demografickými i události jako sňatek a rozvod. Tyto události se evidují a poté se studují jako hromadné jevy, nikoli tedy jako individuální události v životě jedince, analyzují se a hledají se pravidelnosti a důležité charakteristiky jejich vývoje.

5.1.3 Demografické procesy

Proces znamená, že jedinec prožívá změnu svého stavu, událost pro jedince znamená skutečný přechod z jednoho stavu do druhého, neboli je to uskutečnění procesu. (např. úmrtnost = proces, při kterém jedinec přechází ze stavu "žijící" do stavu "zemřelý") Každý z demografických procesů se projevuje demografickou událostí. [19]

6 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Dotazníkové šetření je taková technika terénního sběru informací, při které jsou potřebné informace od zkoumaných osob získávány písemně, prostřednictvím otázek předtištěných na zvláštním formuláři, v dotazníku.

Při dotazníkovém šetření nedochází k přímé interakci mezi výzkumným pracovníkem a zkoumanými osobami. Díky neexistenci přímého osobního styku tedy není možné se přizpůsobit okamžité situaci.

6.1 Tvorba dotazníku

U dotazníku je vždy třeba nějakým způsobem nahradit úvodní formuli rozhovoru. Je nezbytné předat respondentovi informaci o cíli výzkumu a získat ho pro spolupráci.

Dotazníky jsou nástrojem nejpoužívanějším a velice pružným, jelikož nabízejí široké možnosti, jak klást otázky.

Pomocí dotazníků lze získat poměrně snadno a levně odpovědi od širokého vzorku respondentů. Pro respondenty je výhodou, že dotazníky mohou být anonymní a poskytují čas na promyšlení odpovědi. Na druhé straně je nevýhodou nízká návratnost dotazníků.

Při tvorbě dotazníku je třeba dávat pozor na jeho správné složení. Špatné sestavení dotazníku může zpochybnit získané informace a výsledky nemusí odpovídat potřebám a cílům výzkumu .

Dobrý dotazník musí na první pohled upoutat svojí grafickou úpravou, což významně ovlivní to, jak bude dotazník na respondenta působit.

Existují dva základní typy otázek:

- otevřené (volné) - nepředkládáme respondentovi žádné varianty odpovědí, může se tedy vyjádřit zcela svobodně;
- uzavřené (řízené) - předem nabízejí několik možných variant odpovědí, ze kterých si musí respondent jednu nebo několik vybrat;
- polootevřené - kombinace otevřených a uzavřených otázek. [12]

Otázky ve vztahu k obsahu dělíme na:

- přímé – takové ze kterých je účel dotazu zřejmý, kdy dotazovaný si je přesně vědom, na co se ho tazatel ptá;
- nepřímé – vycházejí ze zadání skupiny otázek, které podněcují fantazii tím, že připouštějí různorodou množinu výkladů .

Jedná-li se o dotazování v oblasti kvantitativního výzkumu, dáváme přednost dotazům přímým než nepřímým. [12]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 ZLÍNSKÝ KRAJ

Zlínský kraj vznikl k 1. lednu 2000 v rámci reformy veřejné správy podle ústavního zákona č. 347/1997 Sb. o vytvoření vyšších územně správných celků.

Zlínský kraj leží ve východní části střední Moravy. Tvoří jej čtyři okresy Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín, Zlín. Polovina české hranice se Slovenskou republikou spadá právě do Kraje Zlínského.

Rozloha:	3 964 km ² (co do rozlohy zaujímá 11. místo mezi 14 kraji ČR)
Počet obyvatel:	590 142 (stav k 31.12. 2005, zaujímá 8. místo mezi 14 kraji ČR)
Hustota osídlení:	149 obyvatel na km ² (zaujímá 5. místo mezi 14 kraji ČR)
Počet okresů:	4 (Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín, Zlín)
Počet obcí:	304 (z toho 30 měst) [21]

Obr. č. 1 Mapa Zlínského kraje

7.1 Krajský úřad

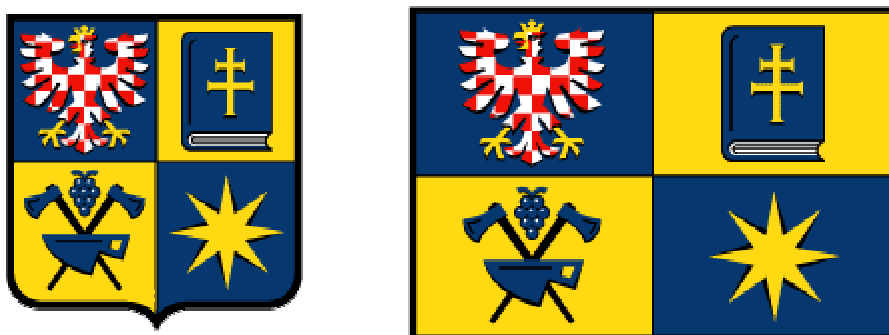
Kontaktní údaje: třída Tomáš Bati 21

761 90 Zlín

Hejtman: Libor Lukáš

Ředitel krajského úřadu: Ing. Vladimír Kutý [zl.kraj]

7.2 Symboly Zlínského kraje

Podobu znaku a praporu Zlínského kraje schválilo na svém zasedání Zastupitelstvo Zlínského kraje v září 2001. Oficiální dekret byl Václavem Klausem předán 21. ledna 2002.

V modro-zlatě čtvrceném štítu je v prvním poli moravská orlice, která odkazuje příslušnost Zlínska k Moravě. Ve druhém poli je postavená zavřená modrá kniha se stříbrnou ořízkou a zlatým patriarším křížem na deskách, která připomíná, že na území kraje leželo jádro Velkomoravské říše spjaté s působením věrozvěstů sv. Cyrila a Metoděje. Ve třetím poli se kříží sekery - valašky na černých topůrkách přeložené položenou modrou radlicí a převýšené modrým vinným hroznem, neboť kraj slučuje díl hornatého Valašska, část úrodné Hané i vinorodý region Slovácka. Ve čtvrtém poli je zlatá osmi-hrotá hvězda, která byla převzata ze znaku města Zlína.

Základním prvkem symbolu je geometrický útvar – čtverec. Symbol se skládá ze čtyř čtverců, jež jsou uspořádány do tvaru písmene Z, počet čtverců – 4 – upomíná na počet regionů Zlínského kraje (Kroměřížsko, Uherskohradištsko, Vsetínsko a Zlínsko). [23]

7.3 Obyvatelstvo Zlínského kraje

Krajským městem je Zlín, který má 83 000 obyvatel. Další velká města Vsetín (31 tis.), Kroměříž (30 tis.), Uherské Hradiště (28 tis). V těchto sídlech se nachází převážná část společenské infrastruktury, tj. kulturních, vzdělávacích a zdravotních institucí.

Hustota zalidnění mírně převyšuje celorepublikový průměr (130,5) – dosahuje 151,1 obyvatel na km². Nejnižší je v horském okrese Vsetín, nejvyšší ve Zlínském okrese. V sídlech městského typu žije pouze 61,2 % obyvatelstva. Značné procento populace bydlí ve větších venkovských sídlech. [23]

Tab. č. 1: Počet obyvatel Zlínského kraje a v jeho okresech k 1. lednu 2006

	Celkem	Muži	Ženy
Kraj celkem	590 142	287 433	302 709
Kroměříž	107 827	52 418	55 409
Uherské Hradiště	143 745	70 162	73 583
Vsetín	145 814	71 376	74 438
Zlín	192 756	93 477	99 279

Zdroj: [18]

7.4 Struktura ekonomických sektorů

Po ekonomické stránce patří Zlínský kraj mezi zaostalé kraje. Je to důsledek vnějších vlivů (způsob privatizace velkých podniků v ČR, špatná dopravní dostupnost kraje, apod.).

Ekonomika v kraji byla a je založena především na zhodnocování vstupních surovin a polotovarů. Export v kraji je negativně poznamenán polohou kraje v rámci ČR a jeho špatnou dopravní přístupností.

K nosným hospodářským sektorům patří:

- chemický a gumárenský průmysl
- zemědělství a lesnictví
- potravinářský průmysl
- stavebnictví
- strojírenský průmysl – letecký, zbrojní
- obuvnický průmysl
- doprava a spoje
- velkoobchod a maloobchod
- služby cestovního ruchu

Řada závodů prochází značně obtížnou restrukturalizací. Vývoj nezaměstnanosti v kraji vykazuje v posledních letech trvalý růst. V současné době se míra nezaměstnanosti v kraji rovná 9,28 % (1.1. 2006) což je o 0,46 % vyšší než je republikový průměr 8,82 % (1.1. 2006).

Nepřímým porovnáním údajů z evidence správ sociálního zabezpečení a živnostenských úřadů lze odhadovat, že sektor malého a středního podnikání tvoří cca 35% pracovních míst a značnou měrou přispívá k absorpci pracovní síly uvolněné restrukturalizací zemědělství a útlumem ve výrobních podnicích. [23]

8 ODBOR ŠKOLSTVÍ

Kontaktní údaje:

Radní Zlínského kraje zodpovědný za školství, mládež a sport: Mgr. Josef Slovák

Vedoucí odboru školství, mládeže a sportu: Mgr. Petr Pavlůsek

8.1 Regionální školství

Školství je jedna z nejvýznamnějších oblastí působnosti kraje v rovině počtu zaměstnanců, vynakládaných finančních prostředků a v neposlední řadě i svým významem pro rozvoj lidských zdrojů a prosperitu regionu.

Vzdělávací soustava regionálního školství vychází ze školského zákona a je tvořena školami a školskými zařízeními zřizovanými státem, krajem, obcemi, soukromým subjektem a církví.

Stěžejní poslání Zlínského kraje spočívá v zabezpečování středního vzdělávání, vyššího odborného vzdělávání a souvisejících školských služeb, zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a základního uměleckého vzdělávání.

Na počátku školního roku 2005/2006 (k 1. 9. 2005) zřizoval Zlínský kraj po optimalizačních opatřeních celkem 132 příspěvkových organizací vykonávajících činnost škol a školských zařízení.

Školy a školská zařízení Zlínského kraje:

- střední školy:	59
- speciální školy:	26
- základní umělecké školy:	20
- vyšší odborné školy:	7
- domovy mládeže:	35
- dětské domovy:	12
- domy dětí a mládeže:	4
- plavecké školy:	3

Odbor vykonává samosprávné činnosti uložené krajskou radou a zastupitelstvem ke školským zařízením, která kraj zřizuje, a státní správu či poradenský servis školám a školským zařízením působícím na území kraje.

Oddělení organizační a správní zabezpečuje organizační a správní činnosti v oblasti výkonu státní správy i samosprávy směrem ke školství všech zřizovatelů. Přípravuje koncepční materiály, výroční zprávy, dlouhodobý záměr rozvoje vzdělávací soustavy a veškeré podklady pro jednání rady a zastupitelstva za oblast správy školství.

Oddělení rozpočtu a financování školství v samostatné působnosti rozepisuje školám a školským zařízením zřizovaným krajem finanční prostředky na jejich provoz, zabezpečuje a koordinuje opravy, údržbu a čerpání investičních fondů. Přípravuje podklady pro závěrečný účet kraje.

Oddělení rozpočtu a financování školství v přenesené působnosti rozepisuje školám a školským zařízením všech zřizovatelů, s výjimkou církevních, prostředky na platy a zabezpečuje zúčtování těchto prostředků směrem ke státnímu rozpočtu.

8.2 Tok finančních prostředků do středních škol za rok 2005

Výnosy	2 473 666,69
Náklady	2 456 660,42
Hospodářský výsledek	17 006,27

Poznámka: Celkové výnosy a náklady v tis. Kč jsou uvedeny včetně zrušených organizací v průběhu roku 2005.

[21]

8.3 Regionální školství ovlivňuje nezaměstnanost

Z pohledu specifických měr nezaměstnanosti jsou nejohroženější skupinou lidé se základním vzděláním nebo bez vzdělání, a to dvojnásobně až trojnásobně oproti ostatním kategoriím. Situace nízkokvalifikovaných osob je ztěžována i zaměstnavateli, u kterých panuje předsudek o nízké kvalitě a motivaci této pracovní síly. Požadují proto i na pracovní místa pro osoby se základním vzděláním vyučence. S ohledem na potřebu zvyšování úrovně vzdělanosti a současné snižování nezaměstnanosti této skupiny osob je žádoucí, aby

došlo ke zvýšení pozornosti v oblasti péče o přechod žáků ze základních škol do škol středních a minimalizaci počtu těch, kteří střední vzdělání nedokončí.

Druhou největší skupinu nezaměstnaných, téměř pětinu, tvoří řemeslníci a dělníci. Právě ti přitom také figurují na prvních příčkách v nabídce volných míst. Jde zde však o zdánlivý rozpor. Nezáleží jen na profesi, ale i na skutečných schopnostech a zdravotním stavu jedince. Problémem u absolventů středních odborných učilišť je právě jejich nedostatečná praxe.

V současné době zhruba 65% žáků učebních oborů v průběhu učení vůbec nenastoupí do reálného pracovního prostředí. V případě učebních oborů je nutné řešit nedostatečnou míru spoluúčasti zaměstnavatelů při přípravě oborů i při hodnocení výsledků studia.

Nezastupitelné místo ve struktuře školských zařízení má nástavbové studium, které umožňuje absolventům učebních oborů získat úplné střední vzdělání s maturitou. Z pohledu trhu práce je nezbytnost nástavbového studia podpořena tím, že je absolvent lépe „vybaven“ nejen širokým odborným základem, ale i profesními vědomostmi.

Konkrétním opatřením by také bylo zavedení zvláštního vyučovacího předmětu v souladu s jednou z priorit Národního plánu zaměstnanosti s názvem „Volba povolání“. Výuka tohoto předmětu by mladým lidem usnadnila orientaci ve světě dospělosti, přispěla by k jejich budoucí životní adaptabilitě, k sebevědomí a aktivní účasti na trhu práce. Učitel by byl spíše v roli partnera, vytvářel by atmosféru podněcující samostatné myšlení a rozhodování žáka, jeho kreativitu a vědomí osobní odpovědnosti. Žáci by měli informace o jednotlivých profesích a požadavcích na ně kladených, dále informace o jejich současné a budoucí využitelnosti na trhu práce.

Zatím je výuka těchto předmětů nahrazena úzkou spoluprací základních a středních škol s Úřadem práce, který prostřednictvím svých pracovníků poskytuje žákům a studentům škol širokou škálu informací.

8.4 Priority Kraje v oblasti školství

8.4.1 Posílení vzdělávacích příležitostí zvyšujících možnosti absolventů

Široká nabídka středních škol usnadňuje získávání kvalifikace v rámci zejména terciálního vzdělávání. Důvodem pro zvyšování podílu těchto příležitostí je především:

- ne zcela uspokojivá úroveň vzdělanosti lidských zdrojů v kraji;
- přímá úměra mezi úrovní dosaženého vzdělání a zaměstnatelností a následně pak úspěchy jednotlivců mající vliv na prosperitu kraje a konkurenceschopnost jeho ekonomiky;
- náročnost zajištění výroby v podnicích si žádá středoškolsky vzdělané odborníky.

Na základě výše uvedených skutečností volí kraj následující strategické kroky:

- udržet podíl gymnaziálního vzdělání v kraji pro absolventy základního vzdělání v rozmezí 22 – 25 % počtu žáků středních škol;
- zachovat podíl počtu žáků ve studijních oborech středních odborných škol v míře 35 – 38 % počtu žáků středních škol;
- zvýšit podíl přijímaných žáků do učebních oborů s maturitou ze současných 8 % na cca 15 % počtu žáků středních škol;
- průběžně snižovat podíl žáků v učebních oborech bez maturity ze současných 32,5 % na cca 25 % počtu žáků středních škol.

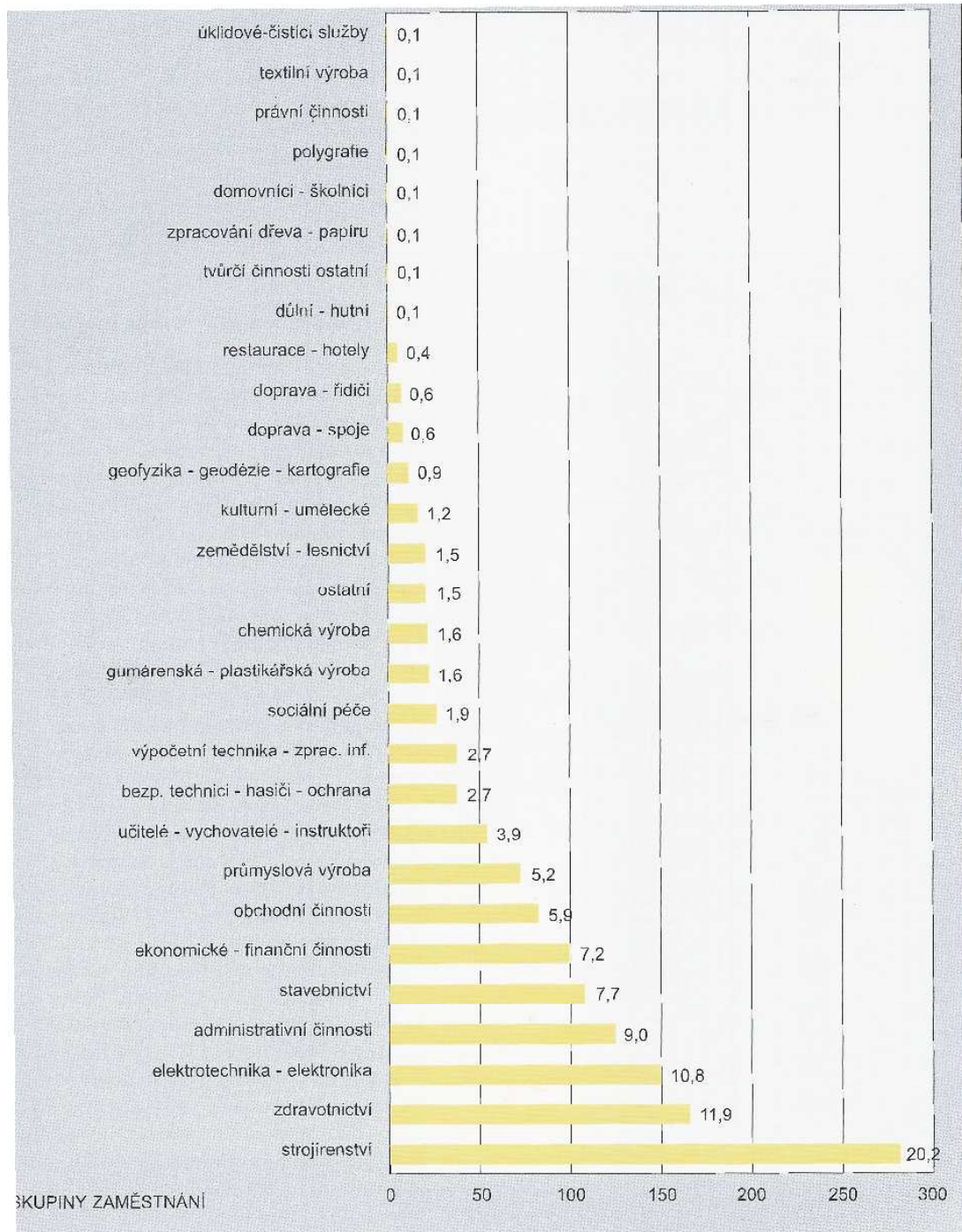
8.4.2 Změna struktury středního vzdělávání s cílem dosažení větší flexibility a uplatnitelnosti absolventů škol na trhu práce

S ohledem na potřebu zvyšování úrovně vzdělanosti a současně snižování nezaměstnanosti je žádoucí:

- minimalizovat počet absolventů vstupujících na trh práce pouze se základním vzděláním;
- podporovat, aby školy zařazovaly do své studijní nabídky v co největší možné míře učební a studijní obory se širší či dokonce vícedisciplinární profilací.

8.5 Poptávka po středoškolsky vzdělaných zaměstnancích

Graf č. 1: Počty průměrně ročně požadovaných zaměstnanců se středoškolským vzděláním v zastoupených skupinách zaměstnání a jejich podíl na celkovém počtu požadovaných zaměstnanců daného stupně vzdělání

Zdroj: [15]

Z Grafu č. 1: Počty průměrně ročně požadovaných zaměstnanců se středoškolským vzděláním v zastoupených skupinách zaměstnání je zřejmé, že ve Zlínském kraji je absolutní nedostatek středoškolsky vzdělaných v oblasti strojírenství, dále pak ve zdravotnictví, elektrotechnice, administrativní činnosti i ve stavebnictví.

Problémem systému středních škol je výrazné zaměření na konkrétní povolání. Přitom je spíše nezbytné rozvíjet tzv. klíčové kompetence. K těm patří především schopnost pracovat s informacemi, domluvit se cizími jazyky, pracovat s výpočetní technikou. Na středních školách je nutné přejít od pasivního předávání vědomostí k aktivnímu zpracování informací, k řešení problémů a efektivnímu rozhodování.

Zajímavou vzdělávací nabídku představuje studium na lyceích. Tyto mají oproti užšímu zaměření širší oblast studia a odborných znalostí, dle konkrétního typu lycea a umožňují širší prostupnost na vysoké škole. Myslím, že je žádoucí, aby došlo k rozšíření tohoto typu studia.

9 DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ VZDĚLANOSTI

Tab. č. 2: Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle pohlaví a nejvyššího ukončeného vzdělání

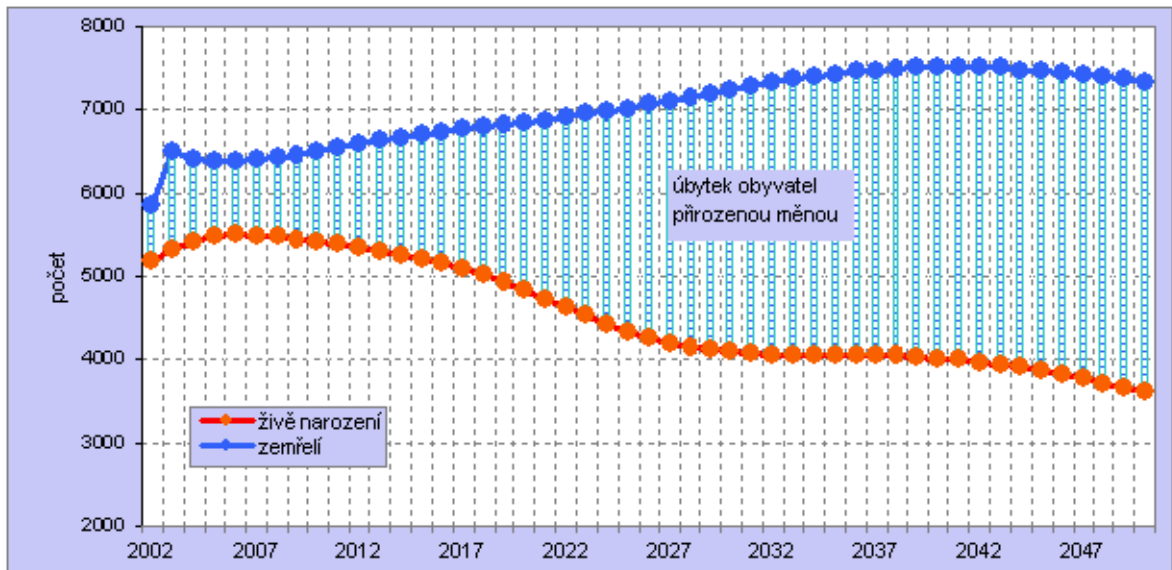
	1991				2001			
	muži		ženy		muži		ženy	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let celkem	224 580	100,0	242 691	100,0	239 609	100,0	256 986	100,0
z toho se vzděláním:								
základním vč. neukončeného	56 036	25,0	108 863	44,9	39 477	16,5	83 716	32,6
učňovským a stř. bez maturity	103 595	46,1	66 663	27,5	115 473	48,2	78 345	30,5
středním s maturitou vč. vyššího	45 680	20,3	54 672	22,5	58 953	24,6	76 535	29,8
vysokoškolským	17 583	7,8	9 940	4,1	22 819	9,5	15 285	6,0

Zdroj: [18]

Z údajů o nejvyšším ukončeném vzdělání obyvatelstva v tabulce č. 2: *Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle pohlaví a nejvyššího ukončeného vzdělání* je jasně čitelné zvyšování jeho úrovně. Jednoznačně nejvíce od roku 1991, absolutně i relativně, přibýlo absolventů středních odborných škol bez maturity. Podíl osob s učňovským a středním odborným vzděláním bez maturity se tak zvýšil z 36,4 % v roce 1991 na 39,0 % v roce 2001. O 35 136 osob více mělo vzdělání střední s maturitou, o 10 581 více bylo vysokoškoláků.

Vzdělanostní struktura je vychýlená ve prospěch mužů. Výrazně vyšší, téměř dvojnásobný, je podíl žen se základním vzděláním včetně neukončeného (muži 16,5 %, ženy 32,6 %). Co se týče středního vzdělání, měly ženy převahu o 5,2 procentního bodu ve středním vzdělání s maturitou včetně vyššího. Podíl vysokoškolsky vzdělaných mužů byl vyšší než vysokoškolsky vzdělaných žen. Vzdělanostní struktura žen se zlepšuje a lze očekávat, že se s muži brzy vyrovná.

Graf č. 2: Předpokládaný vývoj počtu živě narozených a zemřelých do roku 2050 ve Zlínském kraji

Zdroj: [15]

Z grafu č. 2: Předpokládaný vývoj počtu živě narozených a zemřelých do roku 2050 je zřejmé, že bohužel počet živě narozených bude v budoucnu značně klesat. Vezmeme-li v úvahu, že v roce 2002 se ve Zlínském kraji narodilo cca 6 500 dětí, pak v roce 2016 tento počet bude stát před volbou svého dalšího povolání. Avšak podíváme-li se například na rok 2022, narodí se v tomto roce cca 4 500 dětí, což je o cca 2 000 méně oproti roku 2002. Tyto budou v roce 2036 stát před volbou svého povolání.

V této souvislosti není důležité, aby klesaly počty učebních oborů a středních škol, ale aby v kraji zůstaly učební obory a střední školy kvalitní, modernizované a konkurenceschopné nejen v rámci české republiky, ale především v rámci Evropské Unie (EU).

10 PRŮZKUM ZÁJMŮ ŽÁKŮ 9. TŘÍD ZÁKLADNÍCH ŠKOL PŘI VÝBĚRU STŘEDNÍ ŠKOLY

Pro zjištění konkrétních potřeb žáků 9. tříd základních škol při výběru střední školy bylo vypracováno dotazníkové šetření, jehož cílem bylo definovat především zájem těchto žáků o konkrétní učební obory a střední školy.

Dotazník je přílohou (Příloha č. 1) této práce a má celkem 8 otázek.

Nejprve je zaměřen na dostatečnost středoškolských vzdělávacích institucí jak ve spádovém okrese respondentů tak v celém kraji.

Druhá část, která je nejdůležitější vypovídá o středních školách či učebních oborech, které respondenti ve svých okresech či kraji postrádají. Je zde také jejich názor o které obory klesá zájem, přestože je zaměstnavatelé požadují a jejich konkrétní výběr dalšího studia.

Z třetí části vyplývá předběžný zájem respondentů o maturitní zkoušku a následně pak o studium na vysoké škole.

Dotazníky byly nejprve rozeslány formou e-mailu všem úplným základním školám ve Zlínském kraji (1. – 9. třída), poté na základě souhlasů jednotlivých ředitelů byly konkrétní školy kontaktovány osobně a s žáky 9. tříd byly dotazníky vyplněny.

10.1 Vyhodnocení dotazníků

Důležitou informací, kterou je třeba z dotazníků zjistit je procento navrácených zodpovězených dotazníků, aby mohlo být určeno, zda je vůbec možné analyzovat dále odpovědi.

Návratnost souhlasu = $\frac{\text{počet škol, které souhlasily se zasláním dotazníku}}{\text{počet kontaktovaných škol}}$

23

Návratnost souhlasu = $\frac{23}{89} \times 100 = 25,84 \%$

89

V odborné literatuře se uvádí, že pokud chceme hovořit o úspěšné návratnosti dotazníku, pohybuje se procento úspěšnosti v rozmezí 10 až 30 %. Jelikož návratnost souhlasu tohoto dotazníku činí 25, 84 % může být dotazník klasifikován, co do návratnosti, jako výborný.

Tab. č. 3: Počet dotazovaných škol a žáků v jednotlivých okresech

Okres	Počet škol	Počet žáků
Kroměříž	5	175
Uherské Hradiště	4	145
Vsetín	7	242
Zlín	6	241
Celkem	23	803

Zdroj: [Vlastní]

Na 23 úplných základních školách ve Zlínském kraji dotazník zodpovědělo celkem 803 žáků, což si myslím, že je dostatečně velký vzorek pro porovnání preferencí jednotlivých žáků, v jednotlivých okresech Zlínského kraje. Největší úspěšnost dotazníků co do počtu škol i žáků byla v okrese Vsetín, kde na dotazník zareagovalo celkem 7 škol a celkem 242 žáků.

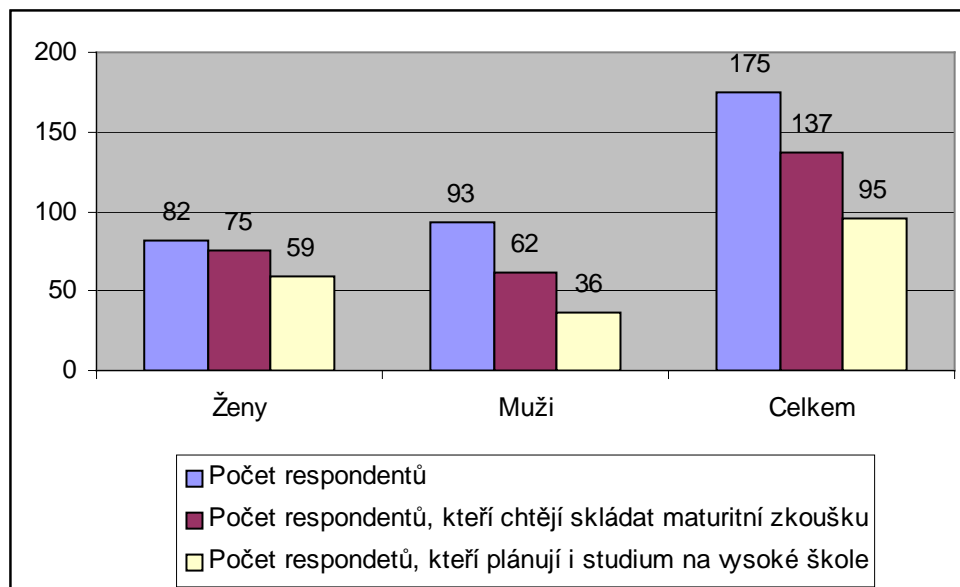
Seznam všech škol, které se podílely na tomto dotazníkovém šetření viz. Příloha P IV.

10.2 Vyhodnocení dotazníků v okrese Kroměříž

Okres Kroměříž se rozprostírá v západní části Zlínského kraje a svou východní hranicí sousedí se všemi zbývajícími okresy kraje - Vsetínským, Zlínským a Uherskohradištským. Rozlohou 799 km² i počtem obyvatel je nejmenším okresem tohoto kraje. Pokrývá 20,2 % jeho území. Zdroj: [15]

V okrese Kroměříž se dotazníkového šetření zúčastnilo na 5 úplných základních školách celkem 175 žáků.

Graf č. 3: Celkový počet respondentů v okrese Kroměříž v rozdělení podle pohlaví a úrovně vzdělání do budoucnosti

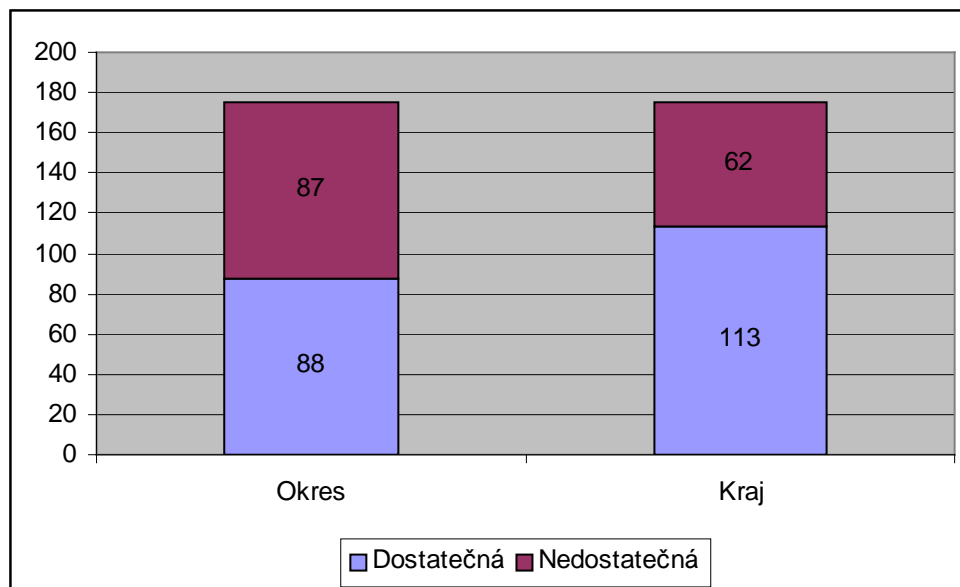

Zdroj: [Vlastní]

Z Grafu č. 3: Celkový počet respondentů v okrese Kroměříž v rozdělení podle pohlaví a úrovně vzdělání do budoucnosti vyplývá, že o vyšší vzdělání mají větší zájem ženy proti mužům. Téměř každá dotazovaná žena, chce ukončit své středoškolské vzdělání maturitní zkouškou a 70 % všech žen plánuje i studium na vysoké škole. U mužů lze vidět, že jen 2/3 z dotazovaných má zájem ukončit své středoškolské vzdělání maturitní zkouškou a jen 1/3 plánuje studium na vysoké škole.

Lze konstatovat, že téměř 80 % všech respondentů okresu má zájem o ukončení střední školy maturitní zkouškou a více než polovina dotazovaných plánuje i studium na vysoké škole.

Graf č. 4: Zhodnocení dostatku učebních oborů a středních škol ve Zlínském kraji i ve spádovém okrese Kroměříž - podle respondentů

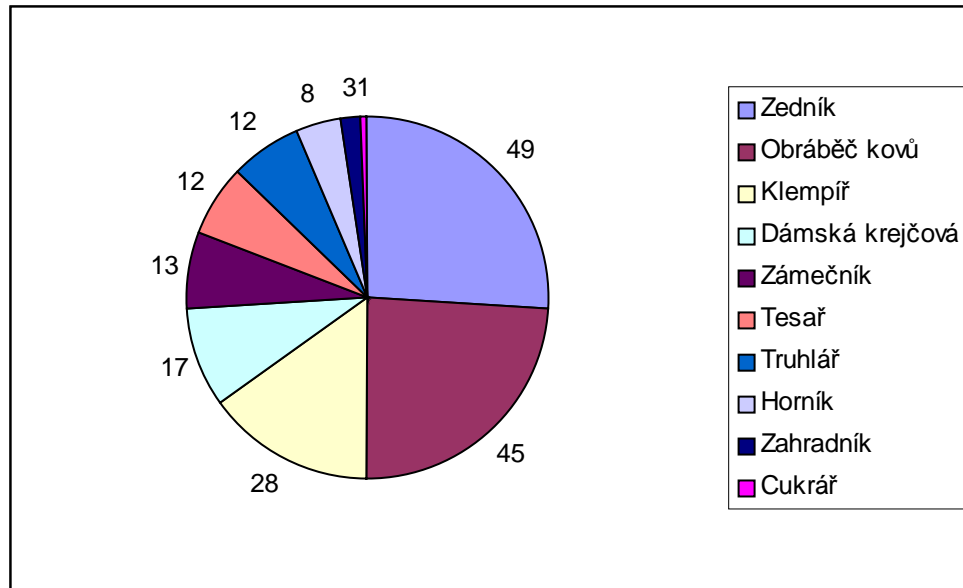

Zdroj: [Vlastní]

Z Grafu č. 4: Zhodnocení dostatku učebních oborů a středních škol ve Zlínském kraji i ve spádovém okrese respondentů lze jednoznačně vidět, že přesně polovina respondentů není spokojená s nabídkou učebních oborů a středních škol ve svém spádovém okrese. Tato polovina proto musí za svým středoškolským vzděláním dojíždět do jiného okresu popřípadě i do jiného kraje jak můžeme vidět ve sloupci „Kraj“, kde téměř 1/3 respondentů není spokojená s nabídkou ani v rámci kraje.

Ti žáci, kteří nejsou spokojeni s nabídkou učebních oborů či středních škol ani v rámci kraje, avšak z nějakého důvodu nemají možnost odejít na internátní školy do jiných krajů, pak zůstávají studovat v rámci okresu či kraje, ale s pocitem určité nespokojenosti a nevyrovnanosti. Je důležité, aby v rámci okresu, nebo alespoň kraje byl dostatek škol, na kterých by se mohlo dát vyniknout co nejvíce různorodým zájmům jedinců.

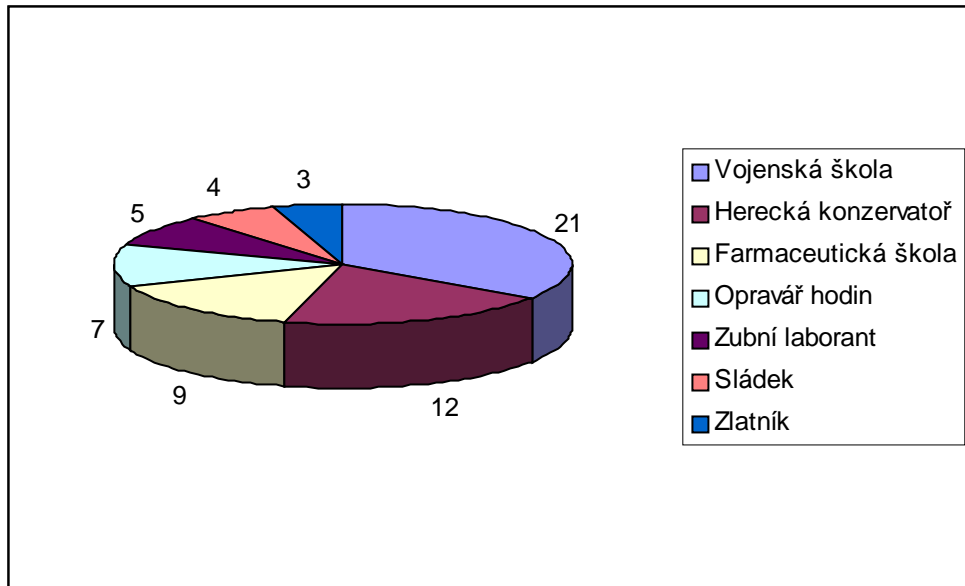
Graf č. 5: O které obory, dle respondentů okresu Kroměříž klesá zájem, přesto že je zaměstnavatelé požadují

Zdroj: [Vlastní]

Podle Grafu č. 5: O které obory, dle respondentů okresu Kroměříž klesá zájem, přesto že je zaměstnavatelé požadují je zřejmé, že nejvyšší zájem je především o mužské profese, kde téměř 50 x byla respondenty zaznačena profese zedník či obráběč kovů. Dále pak klempíř, zámečnick, tesař, truhlář či horník. Z ženských profesí je nejvyšší zájem o dámské krejčové či o profese zahradník/zahradnice, cukrář/cukrářka.

Graf č. 6: Obory a zaměření, které ve Zlínském kraji respondenti kroměřížského okresu postrádají

Zdroj: [Vlastní]

Z Grafu č. 6: Obory a zaměření, které ve Zlínském kraji respondenti postrádají vyplývá, že 21 respondentů postrádá ve svém okrese či kraji vojenskou školu. 12 respondentů by mělo zájem studovat hereckou konzervatoř, 9 respondentů farmaceutickou školu, 7 respondentů by se chtělo zaměřit na obor opravář hodin, 5 respondentů zaujala možnost studovat na zubní laboranta, 4 respondenti by chtěli nejraději být sládkem a 3 zlatníkem.

Tab. č. 4: Střední škola, učební obor, který si respondenti - ženy - okresu Kroměříž zvolily pro své další studium

	KM	Hol.	ZL	Otr.	Ostr.	OC	Slav.	PR	Viz.	Celkem
Gymnázium	11	6	1	2						20
Obchodní akademie	8		3							11
Ekonomické lyceum	5									5
Přírodovědné lyceum				3						3
Konzervatoř	2									2
S.zdravotnická škola	5									5
Hotelnictví a turismus	9		3							12
Střední pedagogická škola	2		4							6
Zdravotní laborantka					1					1
SOŠ Poštovní						1				1
Sociální škola Slavičín							1			1
Střední podnikatelská škola	3	3	1							7
Cukrářka	1									1
Kadeřnice								1	2	3
Prodavačka	1									1
Servírka	3									3
Celkem	50	9	12	5	1	1	1	1	2	82

Zdroj: [Vlastní]

Z Tab. č. 4: Střední škola, učební obor, který si respondenti - ženy okresu Kroměříž zvolily pro své další studium vyplývá, že z celého počtu 82 žen se ¼ hlásí na gymnázia, což je poměrně vysoký počet. Téměř 15 % žen se hlásí na obchodní akademie a na střední školy hotelnictví a turismu. 8 % má zájem o studium na zdravotnických, pedagogických či podnikatelských školách. 4 % pak chtějí studovat přírodovědné lyceum, konzervatoře nebo se vyučit prodavačkou či kadeřnicí. Ojedinele lze vidět, že respondentka volí studium zdravotní laborantky v Ostravě či SOŠ Poštovní v Olomouci nebo také Sociální školu ve Slavičíně.

Tab. č. 5: Střední škola, učební obor, který si respondenti - muži - okresu Kroměříž zvolili pro své další studium

	KM	Hol.	ZL	Otr.	B.p/H.	Praha	L.n/B.	PR	UH	Celkem
Gymnázium	10	10								20
SPŠ Stavební							8			8
SOŠ Informatiky						1				1
SPŠ Nábytkářka					3					3
UPSS									4	4
Technické lyceum			5					6		11
Strojní lyceum			3					12		15
Chemické lyceum				7						7
Policejní škola MV		3								3
SOŠ Optická								1		1
Letecký mechanik									1	1
Truhlář					4			1		5
Tesař				3						3
Autoklempíř				6						6
Zámečnick	5									5
Aranžér květin									1	1
Celkem	14	13	8	11	4	1	8	20	6	93

Zdroj: [Vlastní]

Z Tab. č. 5: Střední škola, učební obor, který si respondenti - muži okresu Kroměříž zvolili pro své další studium vyplývá, že téměř 20 % mužů si zvolilo gymnázia či strojní lycea, což jak je možno vidět v Grafu č. 1: Počty průměrně ročně požadovaných zaměstnanců se středoškolským vzděláním v zastoupených skupinách zaměstnání a jejich podíl na celkové počtu požadovaných zaměstnanců daného stupně vzdělání, kde právě strojníci se středoškolským vzděláním jsou ve Zlínském kraji nejvíce poptáváni. 10% mužů má zájem o studium na SPŠ stavebních či technických. Cca 5 % mužů by se chtělo

věnovat studiu na Chemickém lyceu v Otrokovicích, či studiu na Umělecko průmyslové SŠ v Uherském Hradišti. Stejně procento mužů by se rádo vyučilo v oboru autoklempíř, zámečnick, truhlář či tesař.

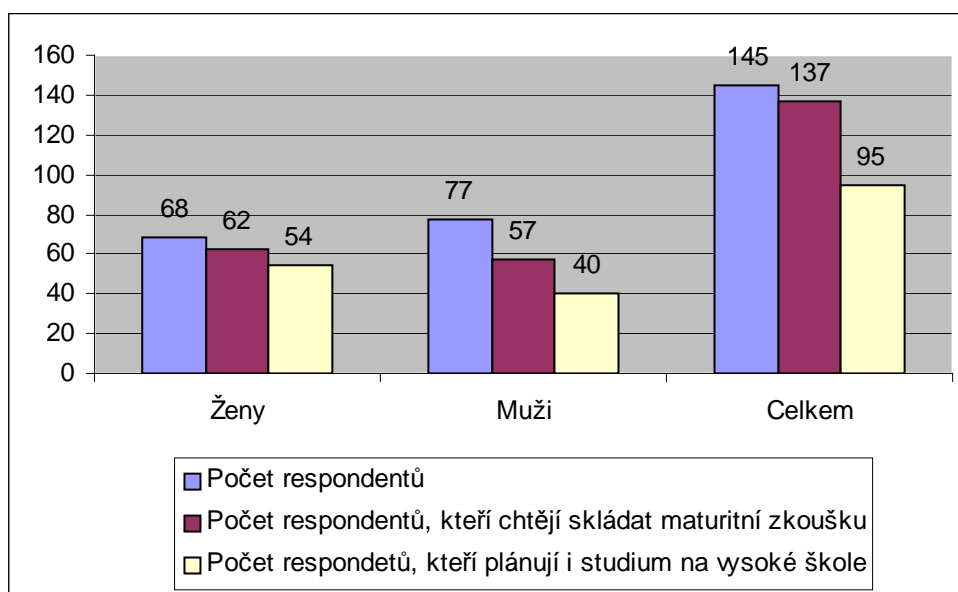
Ojedinelý je pak případ, kdy respondent volí například studium informatiky v Praze či SOŠ optickou v Přerově, ale také obor Letecký mechanik v Uherském Hradišti nebo Aranžér květin v Ostravě.

10.3 Vyhodnocení dotazníků v okrese Uherské Hradiště

Okres Uherské Hradiště se nachází se v jihozápadní části Zlínského kraje a sousedí se dvěma dalšími okresy kraje - na severozápadě s kroměřížským a na severovýchodě se zlínským. Jihovýchodní hranice okresu je součástí hranice mezi Českou a Slovenskou republikou. Na jihozápadě je sousedem okres Hodonín, patřící do Jihomoravského kraje. Rozlohou 991 km² je druhým nejmenším okresem Zlínského kraje. Pokrývá 25,0 % jeho území. [15]

V okrese Uherské Hradiště se dotazníkového šetření zúčastnilo na 4 úplných základních školách celkem 145 žáků.

Graf č. 7: Celkový počet respondentů v okrese Uherské Hradiště v rozdělení podle pohlaví a úrovně vzdělání do budoucnosti

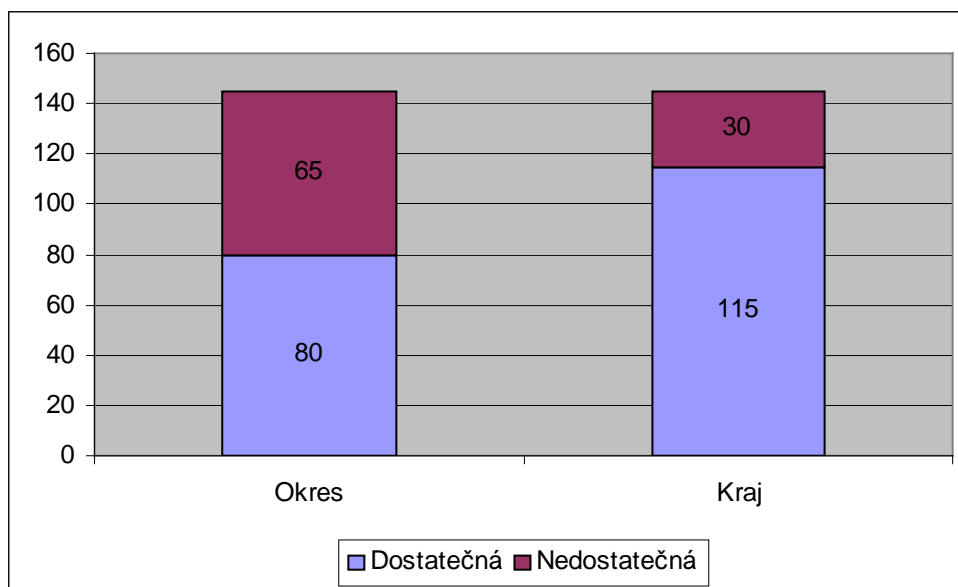

Zdroj: [Vlastní]

Z Grafu č. 7: Celkový počet respondentů v okrese Uherské Hradiště v rozdělení podle pohlaví a úrovně vzdělání do budoucnosti vyplývá, že o vyšší vzdělání mají, opět tak jako tomu bylo v okrese Kroměříž, větší zájem ženy proti mužům. Téměř každá dotazovaná žena, chce ukončit své středoškolské vzdělání maturitní zkouškou a téměř 80 % všech žen plánuje i studium na vysoké škole. U mužů lze vidět, že 74 % z dotazovaných má zájem ukončit své středoškolské vzdělání maturitní zkouškou a polovina z celkového počtu plánuje studium na vysoké škole.

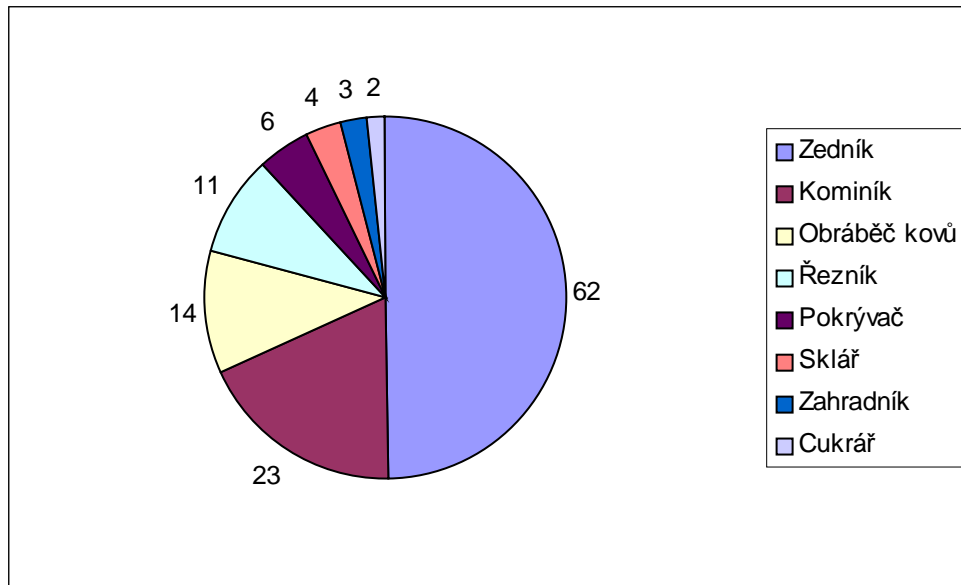
Graf č. 8: Zhodnocení dostatku učebních oborů a středních škol ve Zlínském kraji i ve spádovém okrese Uherské Hradiště – podle respondentů

Zdroj: [Vlastní]

Z Grafu č. 8: Zhodnocení dostatku učebních oborů a středních škol ve Zlínském kraji i ve spádovém okrese Uherské Hradiště podle respondentů lze vidět, že téměř 45 % respondentů není spokojeno s nabídkou učebních oborů a středních škol ve svém spádovém okrese. Tito musí za svým středoškolským vzděláním dojíždět do jiného okresu popřípadě i do jiného kraje jak můžeme vidět ve sloupci „Kraj“, kde 20 % respondentů není spokojeno s nabídkou ani v rámci kraje. Ani toto procento není nezanedbatelné, proto je důležité analyzovat potřeby respondentů dále, aby bylo možno zjistit, které školy konkrétně postrádají.

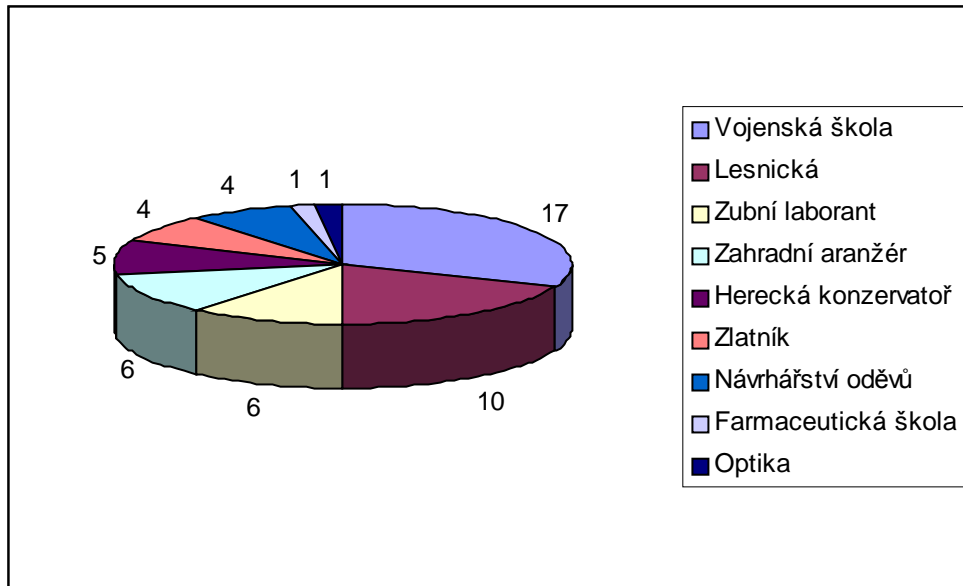
Graf č. 9: O které obory, dle respondentů z okresu Uherské Hradiště, klesá zájem, přesto že je zaměstnavatelé požadují

Zdroj: [Vlastní]

Podle Grafu č. 9: O které obory, dle respondentů z okresu Uherské Hradiště, klesá zájem, přesto že je zaměstnavatelé požadují je zřejmé, že nejvyšší zájem je výhradně o mužské profese, kde více než 60 respondentů zaznačilo profesi zedníka. 23 respondentů zaznačilo profesi kominíka, 14 obráběče kovů, 11 respondentů zaznačilo řezníka, 6 pokrývače, 4 skláře, 3 zahradníka a 2 cukráře.

Graf č. 10: Obory a zaměření, které ve Zlínském kraji respondenti okresu Uherské Hradiště postrádají

Zdroj: [Vlastní]

Z Grafu č. 10: Obory a zaměření, které ve Zlínském kraji respondenti z okresu Uherské Hradiště postrádají vyplývá, že 17 respondentů postrádá ve svém okrese či kraji vojenskou školu. 10 respondentů by mělo zájem studovat lesnickou školu, 6 by chtělo být zubním laborantem, stejný počet pak zahradním aranžérem/aranžérkou. 5 respondentů by chtělo vystudovat hereckou konzervatoř, 4 by se chtěli zaměřit na obor zlatník, stejný počet pak na návrhářství oděvů. Jednoho respondenta zaujala možnost studia na farmaceutické škole a jednoho také na SŠ Optické.

Tab. č. 6: Střední škola, učební obor, který si respondenti - ženy - z okresu Uherské Hradiště zvolily pro své další studium

	UH	KM	ZL	Luh.	St.M.	R.p/R.	Praha	Sráž.	Viz.	Celkem
Gymnázium	12		5		7					24
Obchodní akademie	9		7							16
SOŠ Oděvní								1		1
SŠ Knihovnických služeb				1						1
Konzervatoř		1					1			2
S.zdravotnická škola	3									3
Hotelnictví a turismus	5					1				6
Střední pedagogická škola		1	5							6
Cukrářka	1									1
Kadeřnice	1								2	3
Kosmetička	1								1	2
Servírka	1									1
Kuchařka	2									2
Celkem	35	2	17	1	7	1	1	1	3	68

Zdroj: [Vlastní]

Z Tab. č. 6: Střední škola, učební obor, který si respondenti - ženy z okresu Uherské Hradiště zvolily pro své další studium vyplývá, že z celého počtu 68 žen, se 1/3 hlásí na gymnázia, což je nadprůměrný počet a téměř ¼ žen se hlásí na obchodní akademie jak v Uherském Hradišti tak ve Zlíně. 8 % dotazovaných má zájem o studium na středních hotelových a pedagogických školách. 3 % chtějí studovat zdravotnické školy, konzervatoře či vyučit se v oborech kadeřnice, kosmetička a kuchařka.

Ojedinele lze vidět, že respondentka volí studium SOŠ Oděvní ve Strážnici či SŠ Knihovnických služeb v Luhačovicích, ale také vyučení v oboru servírka a cukrářka.

Tab. č. 7: Střední škola, učební obor, který si respondenti - muži - z okresu Uherské Hradiště zvolili pro své další studium

	UH	Hol.	ZL	B.p/H.	St.M.	Viz	Celkem
Gymnázium	4		8				12
SPŠ Stavební			7				7
ISS Grafická			9				9
SPŠ Nábytkářská				1			1
UPSS	2						2
Technické lyceum	19		5				24
Strojní lyceum			5				5
Zemědělská škola					3		3
Policejní škola MV		2					2
Truhlář	4						4
Fotograf						3	3
Obráběč kovů	2						2
Číšník	3						3
Celkem	34	2	34	1	3	3	77

Zdroj: [Vlastní]

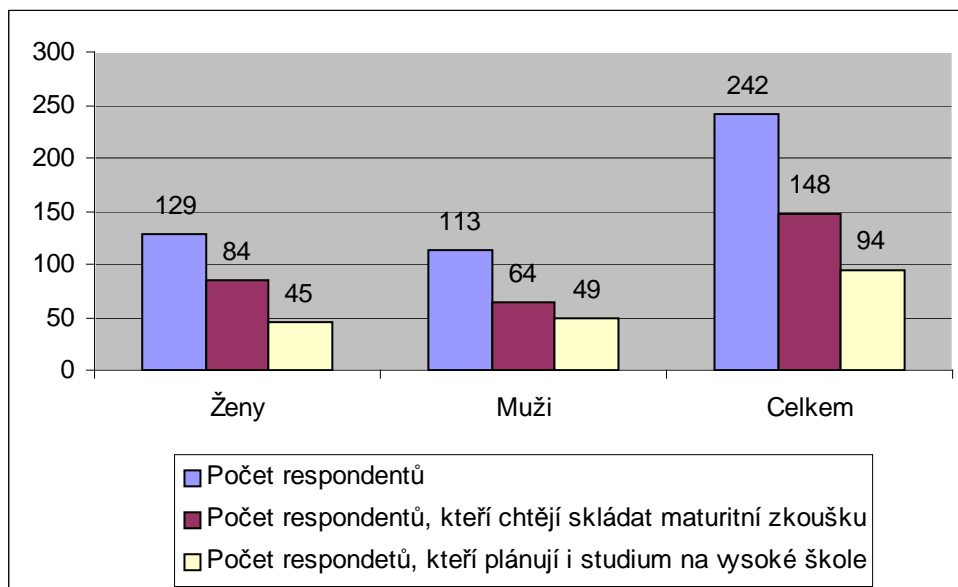
Z Tab. č. 7: Střední škola, učební obor, který si respondenti - muži okresu Uherské Hradiště zvolili pro své další studium vyplývá, že více než 30 % mužů si zvolilo studium technického lycea. Více než 15% mužů má pak zájem o studium na gymnáziích, 10 % dotazovaných by se chtělo zaměřit na SPŠ stavební či na ISS Grafickou. Další obory jsou vždy zastoupeny 5 % dotazovaných, mezi nimi například Uměleckoprůmyslová škola v Uherském Hradišti, Strojní lyceum, Zemědělská škola, Policejní škola MV, ale také obory jako je truhlář, fotograf, obráběč kovů a číšník.

10.4 Vyhodnocení dotazníků v okrese Vsetín

Okres Vsetín se nachází v severní části Zlínského kraje a svou jihozápadní hranicí sousedí se dvěma dalšími okresy Zlínského kraje - zlínským a kroměřížským. Rozlohou 1 143 km² je největším okresem kraje. Pokrývá 28,8 % jeho území. Sousedy okresu Vsetín jsou na severu kraj Olomoucký a Moravskoslezský, na jihovýchodě hraničí se Slovenskou republikou. [15]

V okrese Vsetín se dotazníkového šetření zúčastnilo na 7 úplných základních školách celkem 242 žáků.

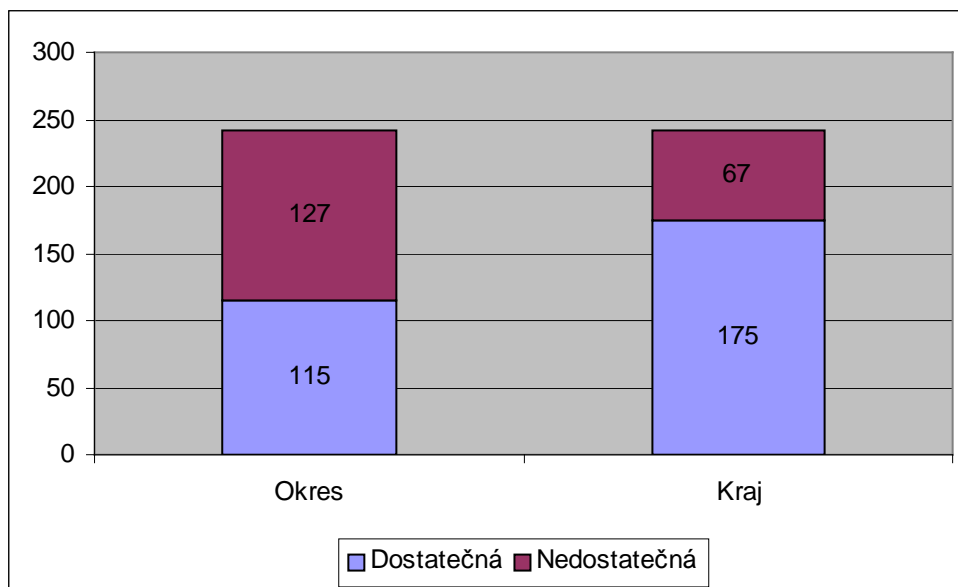
Graf č. 11: Celkový počet respondentů v okrese Vsetín v rozdělení podle pohlaví a úrovně vzdělání do budoucnosti

Zdroj: [Vlastní]

Z Grafu č. 11: Celkový počet respondentů v okrese Vsetín v rozdělení podle pohlaví a úrovně vzdělání do budoucnosti překvapivě vyplývá, že o vyšší vzdělání nemají jednoznačně větší zájem ženy proti mužům, jako tomu bylo v předchozích vyhodnocených okresech. Zde je na první pohled zřejmé, že jen cca 60 % respondentů obojího pohlaví má zájem ukončit své středoškolské vzdělání maturitou. Vysokoškolské vzdělání je předpokládáno jen u cca 35 % žen proti mužům, kde zájem projevilo 45 % respondentů.

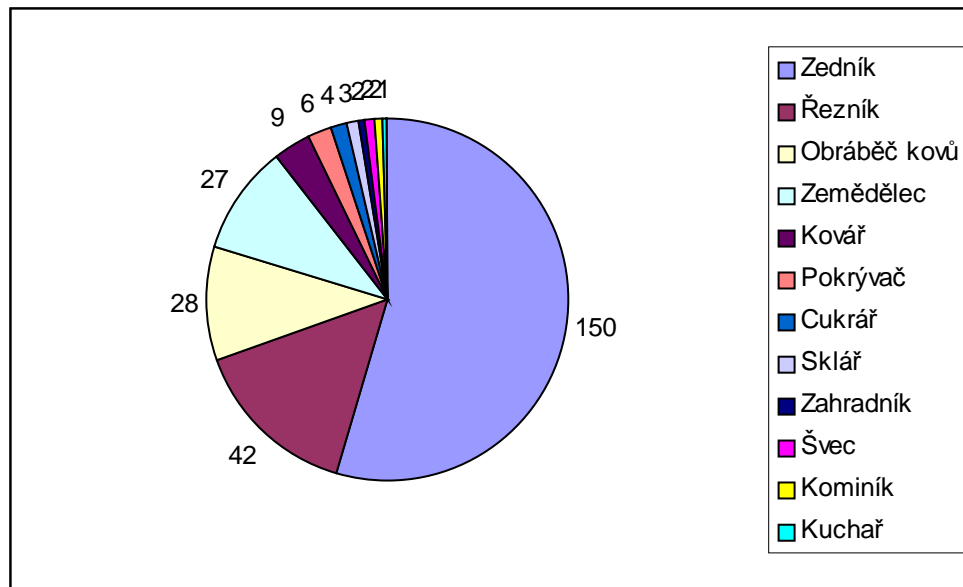
Graf č. 12: Zhodnocení dostatku učebních oborů a středních škol ve Zlínském kraji i ve spádovém okrese Vsetín - podle respondentů

Zdroj: [Vlastní]

Z Grafu č. 12: Zhodnocení dostatku učebních oborů a středních škol ve Zlínském kraji i ve spádovém okrese Vsetín - podle respondentů lze jednoznačně vidět, že téměř 1/2 respondentů není spokojena s nabídkou učebních oborů a středních škol ve svém spádovém okrese. Toto není zanedbatelné číslo a Zlínský kraj by se měl snažit úroveň školství v okrese Vsetín rozhodně posílit. Téměř 30 % respondentů musí za středoškolským vzděláním dojíždět do jiného okresu popřípadě i do jiného kraje jak můžeme vidět ve sloupci „Kraj“.

Graf č. 13: O které obory, dle respondentů okresu Vsetín, klesá zájem, přesto že je zaměstnavatelé požadují

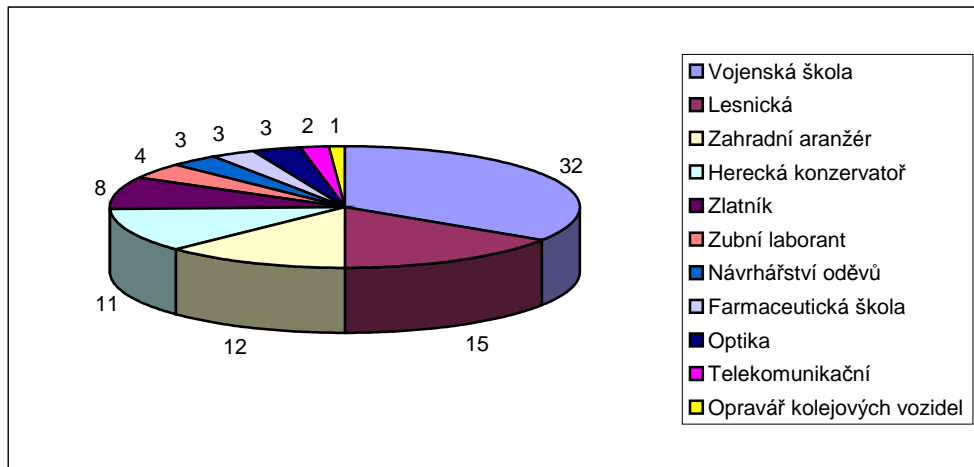

Zdroj: [Vlastní]

Podle Grafu č. 13: O které obory, dle respondentů okresu Vsetín, klesá zájem, přesto že je zaměstnavatelé požadují je zřejmé, že nejnižší zájem, tak jak je možno vidět i v předchozích okresech je výhradně o mužské profese, kde 150 respondentů zaznačilo profesi zedníka. 42 respondentů zaznačilo profesi řezníka, 28 obráběče kovů, 27 respondentů zaznačilo zemědělce, 9 kováře, 6 pokrývače, 4 cukráře, 3 skláře. 2 respondenti pak zaznačili profesi zahradníka, ševce, kominíka a jeden respondent zaznačil i kuchaře.

Graf č. 14: Obory a zaměření, které ve Zlínském kraji respondenti okresu Vsetín postrádají

Zdroj: [Vlastní]

Z Grafu č. 14: Obory a zaměření, které ve Zlínském kraji respondenti okresu Vsetín postrádají vyplývá, že 32 respondentů postrádá ve svém okrese či kraji vojenskou školu. 15 respondentů by mělo zájem studovat lesnickou školu, 12 by chtělo být zahradním aranžérem/aranžérkou. 11 respondentů by chtělo vystudovat hereckou konzervatoř, 8 by se chtělo zaměřit na obor zlatník, 4 by chtěli být zubním laborantem. 3 respondenti by se rádi věnovali návrhářství oděvů stejný počet by chtělo studovat farmaceutickou školu a také stejný počet by měl zájem o střední školu optickou. 2 respondenty by zaujala možnost studia na SOŠ Telekomunikační a 1 by se rád zaměřil na opraváře kolejových vozidel.

Tab. č. 8: Střední škola, učební obor, který si respondenti - ženy okresu Vsetín zvolily pro své další studium

	VS	KM	ZL	ZN	R.p/R.	Viz.	V.M.	Brno	OC	F.p/R.	Celkem
Gymnázium	21		14	2	10		20				67
Obchodní akademie	18						7				25
SOŠ Oděvní								2			2
SOŠ Poštovní									1	1	2
Konzervatoř		1									1
S.zdravotnická škola	7		1								8
Hotelnictví a turismus	1	3			3						7
Střední pedagogická škola	3	2									5
Sociální pracovník								1			1
UPSŠ Sklářská							2				2
Kadeřnice					5						5
Kosmetička						3					3
Servírka										1	1
Fotografka						2					2
Celkem	50	6	15	2	18	5	29	3	1	2	129

Zdroj: [Vlastní]

Z Tab. č. 8: Střední škola, učební obor, který si respondenti - ženy z okresu Vsetín zvolily pro své další studium vyplývá, že z celého počtu 129 žen, se 1/2 hlásí na gymnázia, což je více než nadprůměrný počet a více než 20 % žen se hlásí na obchodní akademie především ve Vsetíně, ale i ve Valašském Meziříčí. 5 % žen má zájem o studium na středních hotelových, pedagogických školách a zdravotnických školách. 2 % žen pak chtějí vystudovat oděvní, poštovní i sklářské školy. Stejně procento žen se chce vyučit v oborech kosmetička a fotografka.

Ojedinele lze vidět, že respondentka volí studium sociálních prací v Brně, jedna respondentka se hlásí na konzervatoř a jedna na učební obor servírka.

Tab. č. 9: Střední škola, učební obor, který si respondenti - muži z okresu Vsetín zvolili pro své další studium

	VS	R.p/R.	ZL	B.p/H.	KM	V.M.	Hol.	Hrn.	N.J.	UB	Celkem
Gymnázium	17	10	5		1						33
SPŠ Stavební	8					2					10
ISŠ Elektrotechnická		21									21
SPŠ Nábytkářská				5							5
SŠ Lesnická								3			3
Technické lyceum	2							2			4
Strojní lyceum	5					3					8
Zemědělská škola		2									2
Policejní škola MV							3				3
SŠ Informatiky		3									3
SOŠ Obchodník	4								4		8
Automechanik	6										6
Truhlář						2					2
Kuchař	2										2
Puškař										1	1
Zámečnick		2									2
Celkem	44	38	5	5	1	7	3	5	4	1	113

Zdroj: [Vlastní]

Z Tab. č. 9: Střední škola, učební obor, který si respondenti - muži z okresu Vsetín zvolili pro své další studium vyplývá, že 30 % mužů si zvolilo studium na gymnáziích. Téměř 20% mužů má zájem o studium na SPŠ elektrotechnické v Rožnově pod Radhoštěm, což je obdivuhodně velké procento, kdy respondenti mají společný zájem o jednu konkrétní školu. Cca 8 % mužů by se chtělo věnovat studiu na středních průmyslových školách stavebních či strojních, ale i studovat na obchodníka. 5 % mužů míří na SPŠ nábytkářskou do Bystřice pod Hostýnem, na technické lyceum, ale i vyučit se automechanikem. Zbylé

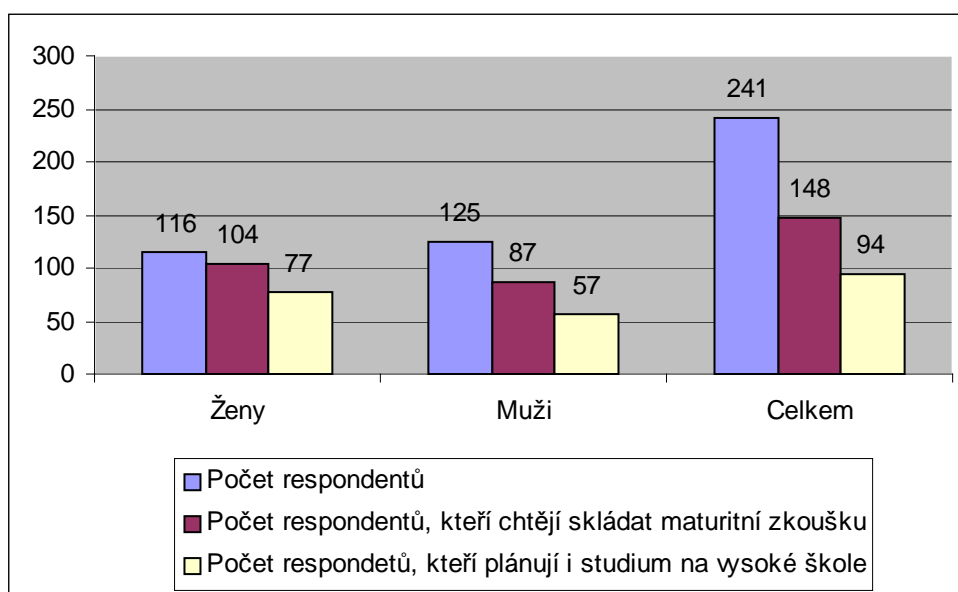
procenta jsou pak rovnoměrně rozdělena mezi muže, kteří míří na SŠ lesnickou či zemědělskou, policejní nebo na SOŠ Informatiky, ale také na učební obory truhláře či kuchaře. Ojedinělý je pak případ jednoho respondenta, kterého zaujala možnost vyučit se puškařem v Uherském Brodě.

10.5 Vyhodnocení dotazníků v okrese Zlín

Nachází se v centrální části Zlínského kraje a sousedí ve všechi zbývajících okresech - na jihozápadě s Uherskohradištským, na severozápadě s kroměřížským a na severovýchodě se vsetínským. Na východě hraničí se Slovenskou republikou. Rozlohou 1 030 km² je druhým největším okresem Zlínského kraje. Pokrývá 26,0 % jeho území. [15]

V okrese Zlín se dotazníkového šetření zúčastnilo na 6 úplných základních školách celkem 241 žáků.

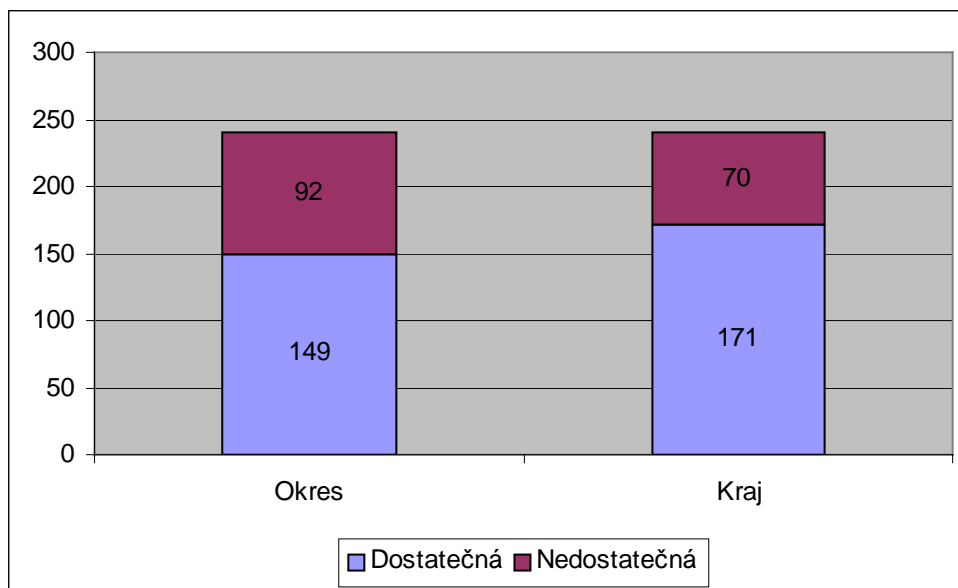
Graf č. 15: Celkový počet respondentů v okrese Zlín v rozdělení podle pohlaví a úrovně vzdělání do budoucnosti

Zdroj: [Vlastní]

Z Grafu č. 15: Celkový počet respondentů v okrese Zlín v rozdělení podle pohlaví a úrovně vzdělání do budoucnosti vyplývá, že z celkového počtu 116 žen jich 104 má zájem o ukončení středoškolského vzdělání maturitní zkouškou. Proti tomu lze vidět, že z celkového počtu mužů 125 jich o maturitní zkoušku má zájem jen 70 %. O budoucím studiu na vysoké škole uvažuje cca 65 % žen a jen 45 % mužů.

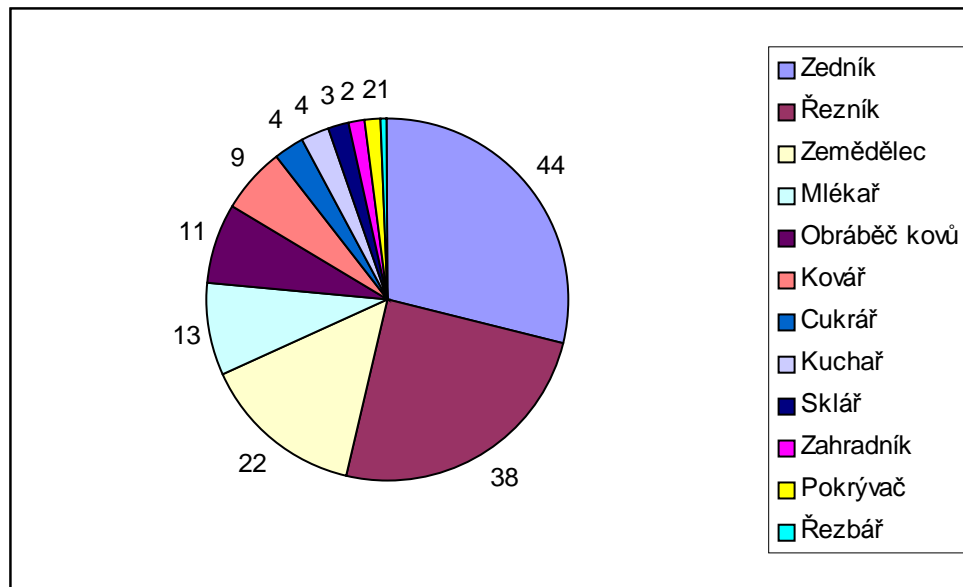
Graf č. 16: Zhodnocení dostatku učebních oborů a středních škol ve Zlínském kraji i ve spádovém okrese Zlín - podle respondentů

Zdroj: [Vlastní]

Z Grafu č. 16: Zhodnocení dostatku učebních oborů a středních škol ve Zlínském kraji i ve spádovém okrese Zlín podle respondentů lze jednoznačně vidět, že téměř 1/3 respondentů není spokojena s nabídkou učebních oborů a středních škol ve svém spádovém okrese. Toto číslo nelze přehlížet, stejně jako nelze přehlížet fakt, že téměř 30 % respondentů, není spokojeno s nabídkou ani v rámci kraje.

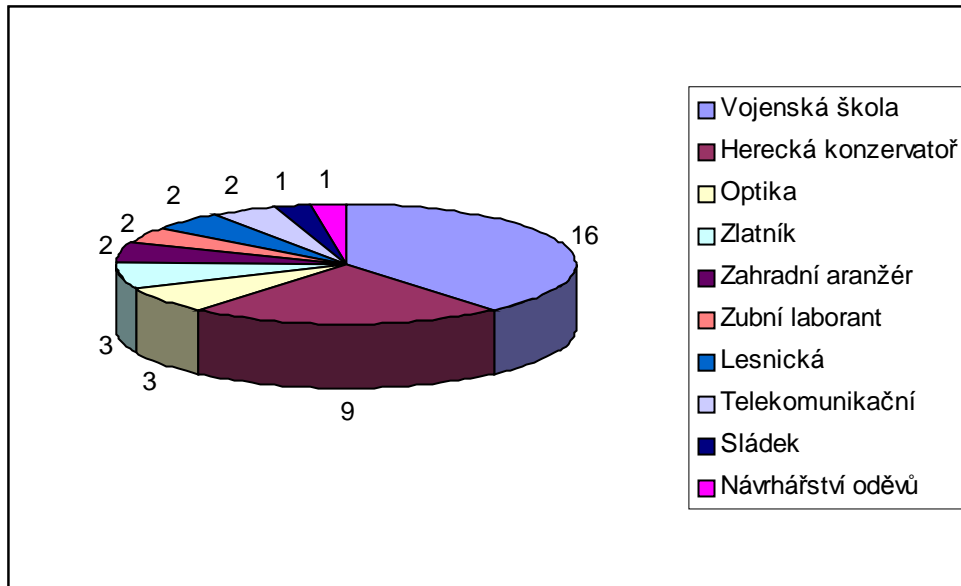
Graf č. 17: O které obory, dle respondentů okresu Zlín, klesá zájem, přesto že je zaměstnavatelé požadují

Zdroj: [Vlastní]

Podle Grafu č. 17: O které obory, dle respondentů okresu Zlín, klesá zájem, přesto že je zaměstnavatelé požadují je zřejmé, že nejnižší zájem, tak jak je možno vidět i v předchozích okresech je výhradně o mužské profese, kde 44 respondentů zaznačilo profesi zedníka. 38 respondentů zaznačilo profesi řezníka, 22 zemědělce, 13 mlékaře, 11 obráběče kovů, 9 kováře, 4 cukráře a také kuchaře, 3 skláře. 2 respondenti pak zaznačili profesi zahradníka a pokrývače, jeden respondent zaznačil řezbáře.

Graf č. 18: Obory a zaměření, které ve Zlínském kraji respondenti okresu Zlín postrádají

Zdroj: [Vlastní]

Z Grafu č. 18: Obory a zaměření, které ve Zlínském kraji respondenti okresu Zlín postrádají vyplývá, že 16 respondentů postrádá ve svém okrese či kraji vojenskou školu. 9 respondentů by chtělo vystudovat hereckou konzervatoř, 3 by se chtěli zaměřit na obor optik či zlatník, 2 by chtěli být zahradním aranžérem, zubním laborantem, lesníkem či vystudovat SŠ Telekomunikační. Jeden respondent by chtěl být sládkem a jedna respondentka by se ráda věnovala návrhářství oděvů.

Tab. č. 10: Střední škola, učební obor, který si respondenti - ženy okresu Zlín zvolily pro své další studium

	VS	KM	ZL	Hol.	Otr.	Viz.	Prost.	UH	OC	Luh.	Celkem
Gymnázium			9	6	1				1		16
Obchodní akademie			32								32
Ekonomické lyceum			12								12
SOŠ Oděvní						1	1				2
SŠ Veterinární		4									4
S.Zdravotnická škola	2		1								3
Hotelnictví a turismus		9	2					1			11
Střední pedagogická škola		3	9								12
Přírodovědné lyceum					1						1
Policejní škola MV				3							3
SPŠ Kožařská			1								1
Podnikatelská škola			4	1						2	5
SŠ Knihovnická										1	1
UPSS								1			1
SOU Zahradnické		2									2
Kadeřnice						3					3
Kuchařka			4								4
Servírka			3								3
Cukrářka								1			1
Celkem	2	18	78	10	2	4	1	2	1	3	116

Zdroj: [Vlastní]

Z Tab. č. 10: Střední škola, učební obor, který si respondenti - ženy z okresu Zlín zvolily pro své další studium vyplývá, že z celého počtu 116 žen, se téměř 30 % hlásí na Obchodní akademii, což je více než nadprůměrný počet soustředěný jen pro tento konkrétní obor. Více než 12 % žen se hlásí na gymnázia, ekonomické lycea, střední školy

pedagogické, či na školy hotelnictví a turismu. Cca 3 % žen si podalo přihlášku ke studiu na SŠ Veterinární, SŠ Oděvní, zdravotnickou, policejní či podnikatelskou. Stejně procento žen by se také rádo vyučilo v oborech kadeřnice, kuchařka, zahradnice i servírka.

Ojediněle lze vidět, že respondentka volí studium na přírodovědném lyceu v Otrokovicích či na SPŠ Kožařské, ale i na SŠ Knihovnické či na Uměleckoprůmyslové škole v Uherském Hradišti, tamtéž by se jedna respondentka ráda vyučila cukrářkou.

Tab. č. 11: Střední škola, učební obor, který si respondenti - muži z okresu Zlín zvolili pro své další studium

	VS	Bez.	ZL	MT	KM	Luh.	Otr.	Slav.	B.p/H.	UB	Celkem
Gymnázium			25		7						32
SPŠ Stavební			8								8
ISŠ Technická			6								6
ISŠ Grafická			8								8
SŠ Lesnická		2									2
Technické lyceum			13								13
Cestovní ruch	3										3
Vojenská škola				4							4
Obchodník			4								4
Kuchař						1					1
Elektrikář							3	1		3	7
Automechanik			1		1		1			1	4
Truhlář									5		5
Rytec kovů										1	1
Instalatér							8				8
Obráběč kovů										1	1
Zámečnick			3							1	4
Elektromechanik			1				8				9
Autoklempíř							4			1	5
Celkem	3	2	69	4	8	1	24	1	5	8	125

Zdroj: [Vlastní]

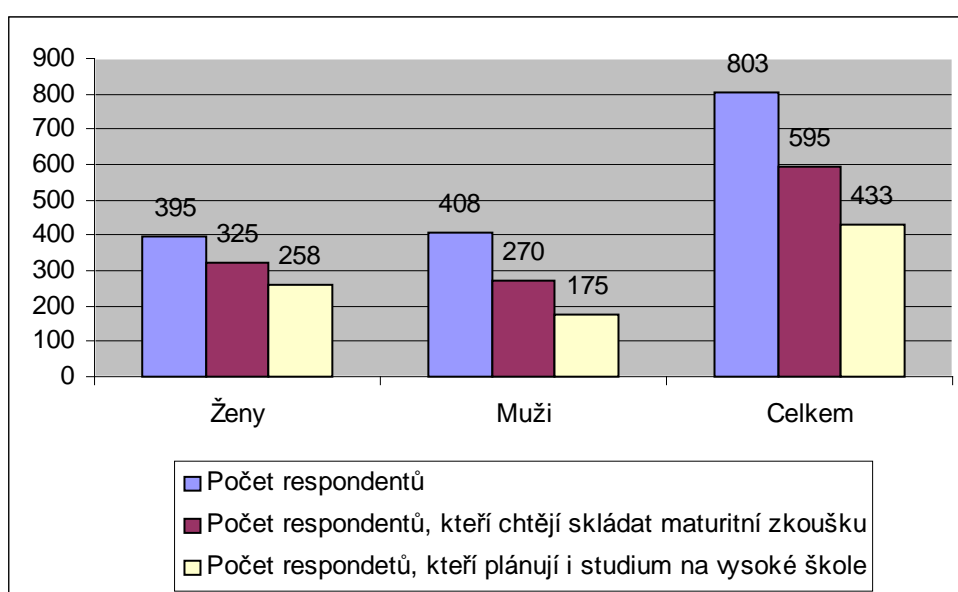
Z Tab. č. 11: Střední škola, učební obor, který si respondenti - muži z okresu Zlín zvolili pro své další studium vyplývá, že 1/4 mužů si zvolila studium na gymnáziích a také více než 10% mužů má zájem o studium technického lycea. Cca 5 % mužů by se chtělo věnovat studiu na středních průmyslových školách stavebních, technických či grafických nebo se vyučit truhlářem, elektrikářem, instalatérem, zámečnickem a elektromechanikem .

11 CELKOVÉ VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKŮ V RÁMCI ZLÍNSKÉHO KRAJE

Na 23 úplných základních školách ve Zlínském kraji dotazník zodpovědělo celkem 803 žáků.

Seznam všech škol, které se podílely na tomto dotazníkovém šetření viz. Příloha P IV.

Graf č. 19: Celkový počet respondentů ve Zlínském kraji v rozdělení podle pohlaví a úrovně vzdělání do budoucnosti

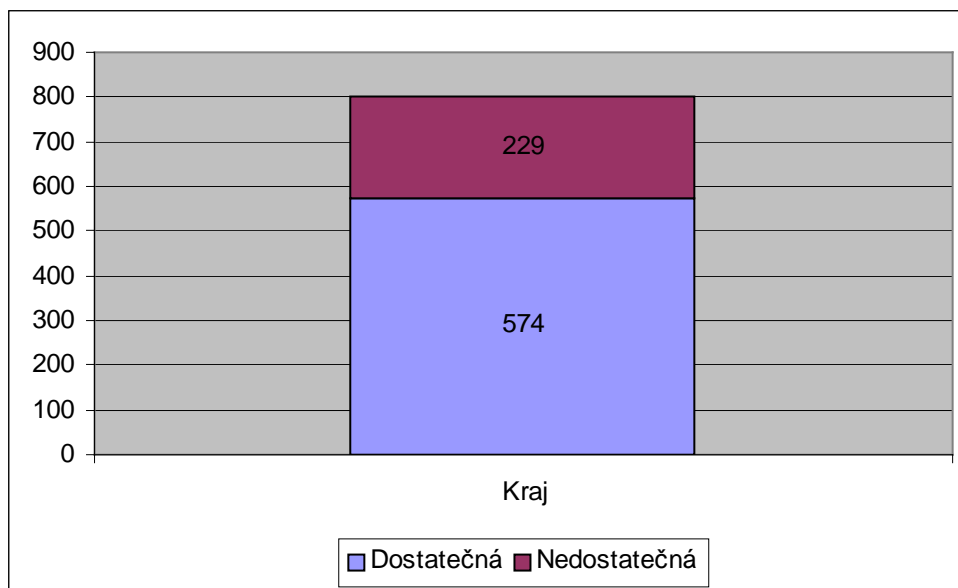

Zdroj: [Vlastní]

Z Grafu č. 19: Celkový počet respondentů ve Zlínském kraji v rozdělení podle pohlaví a úrovně vzdělání do budoucnosti vyplývá, že z celkového počtu 395 žen jich více než 80 % má zájem o ukončení středoškolského vzdělání maturitní zkouškou a cca 65 % má v plánu i vystudovat vysokou školu. Proti tomu lze vidět, že z celkového počtu 408 mužů jich o maturitní zkoušku má zájem jen 65 %. O studiu na vysoké škole uvažuje cca 40 % mužů.

Celkem má zájem ukončit své středoškolské vzdělání maturitní zkouškou téměř 75 % respondentů na vysokou školu poté míří o 20 % méně, čili 55 % respondentů.

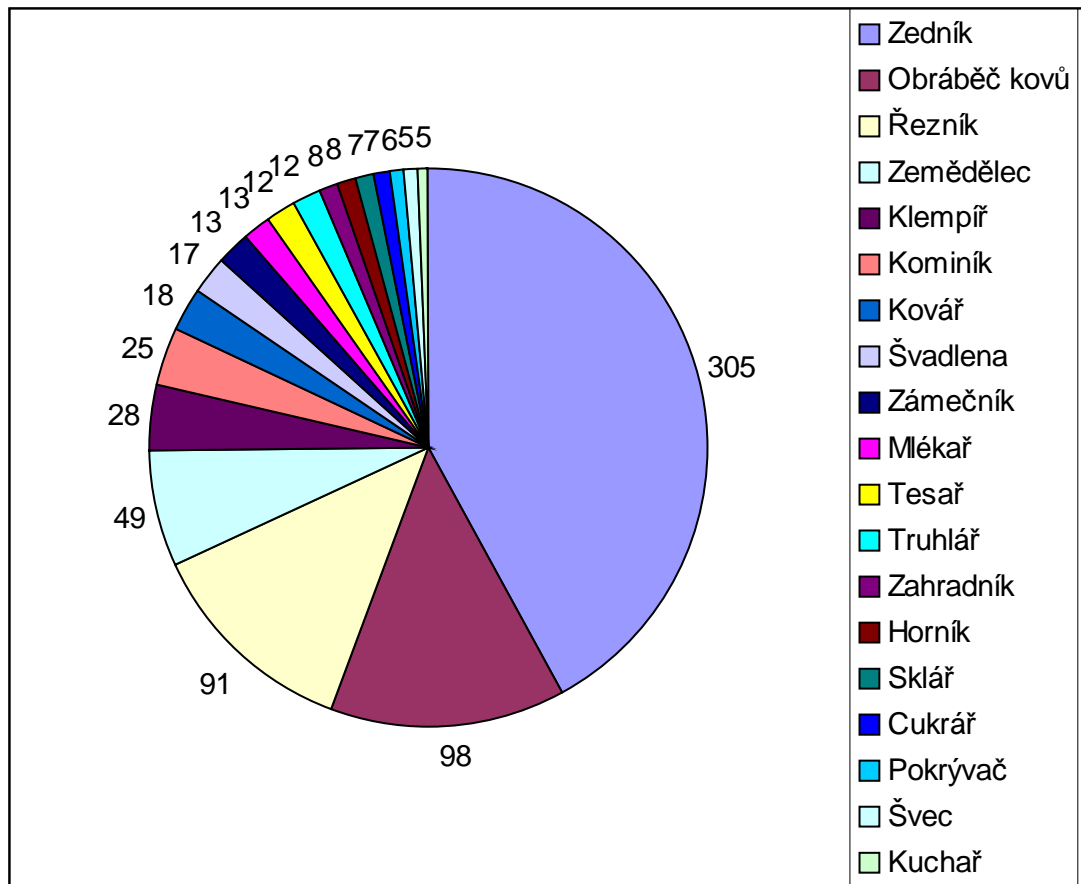
Graf č. 20: Zhodnocení dostatku učebních oborů a středních škol ve Zlínském kraji podle respondentů

Zdroj: [Vlastní]

Z Grafu č. 20: Zhodnocení dostatku učebních oborů a středních škol ve Zlínském kraji podle respondentů lze jednoznačně vidět, že sice 70 % všech respondentů je spokojeno s nabídkami možností studia, ale je zde i 30 % respondentů, kteří spokojeni nejsou. Toto číslo není zanedbatelné a na základě dalších analýz bude možno vidět, co by Zlínský kraj mohl udělat, jaké školy otevřít, aby zde byl dostatek takových škol, které jsou žádané a aby spokojenost respondentů byla téměř 100 %.

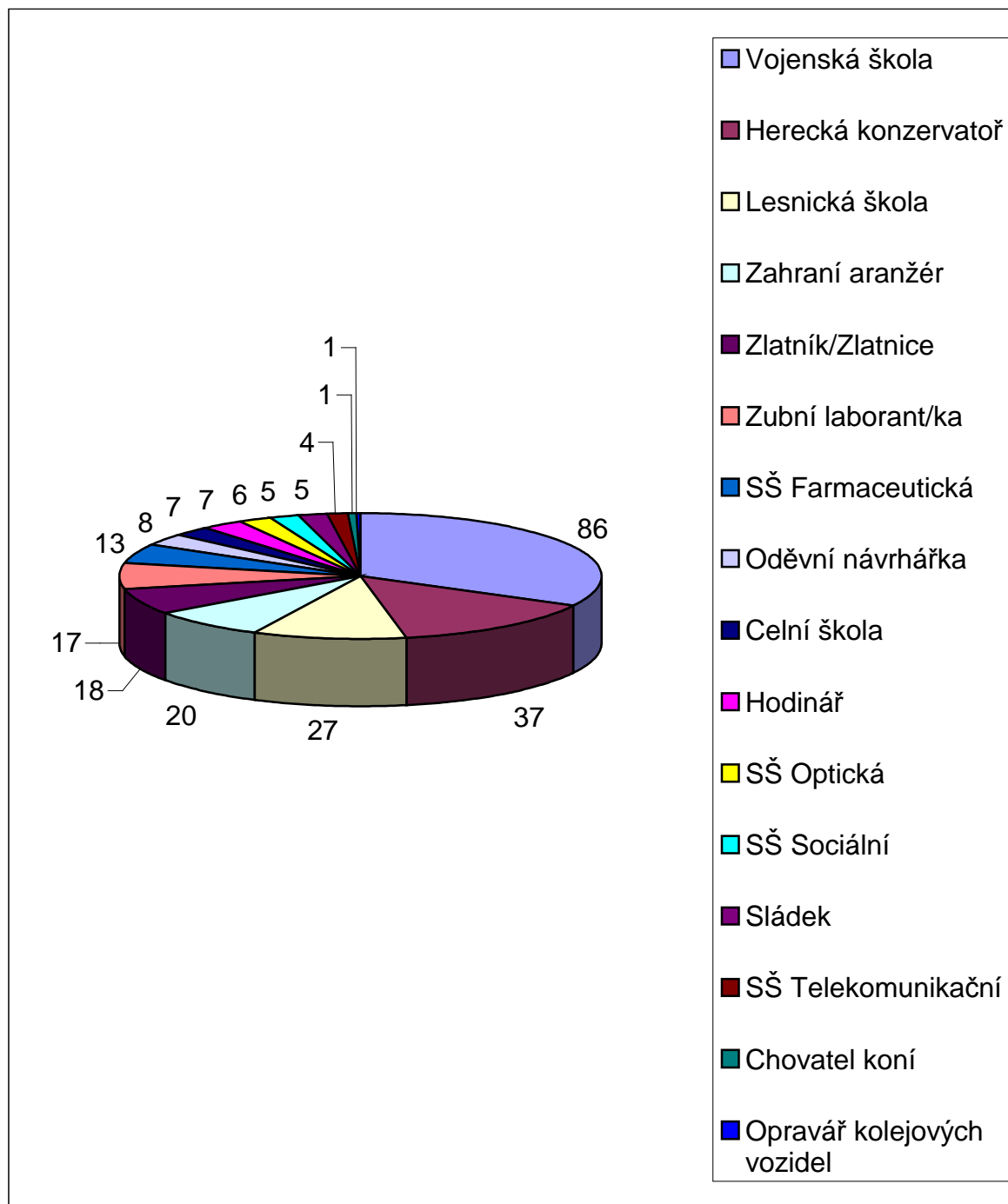
Graf č. 21: O které obory, dle respondentů v celém Zlínském kraji, klesá zájem, přesto že je zaměstnavatelé požadují

Zdroj: [Vlastní]

Podle Grafu č. 21: O které obory, dle respondentů v celém Zlínském kraji, klesá zájem, přesto že je zaměstnavatelé požadují je zřejmé, že nejnižší zájem, tak jak je možno vidět i ve všech okresech kraje, je výhradně o mužské profese, kde z 803 respondentů 305 zaznačilo profesi zedníka. Cca 95 respondentů zaznačilo profesi obráběč kovů a řezníka. 49 respondentů zaznačilo zemědělce, 28 klempíře, 25 kominíka, cca 18 kováře a švadlenu, cca 12 respondentů pak zaznačilo profesi zámečnicka, mlékaře, tesaře či truhláře. Cca 7 respondentů myslí, že klesající zájem je o zahradníka, horníka, skláře, cukráře, pokrývače či ševce. V současné době to ještě není plošný problém, ale v blízké budoucnosti už kvalifikovaní odborníci budou více než chybět, neobornou práci snad pomohou vyplnit pomocní řemeslníci například z Ukrajiny či Rumunska, ale kdo bude dělat tu kvalifikovanou? Je to velká otázka. Rozhodně by se měla by se pozvednout úroveň učilišť, ale také platové ohodnocení odborníků.

Graf č. 22: Obory a zaměření, které ve Zlínském kraji respondenti postrádají

Zdroj: [Vlastní]

Z Grafu č. 22: Obory a zaměření, které ve Zlínském kraji respondenti postrádají vyplývá, že 86 respondentů postrádá v kraji vojenskou školu, 37 respondentům v Kraji chybí herecká konzervatoř, 27 respondentů postrádá lesnickou školu, 20 respondentů by se rádo učilo zahradním aranžérem. 18 respondentů zaujala možnost vyučit se zlatníkem či

zlatníci, 17 respondentů by rádo vystudovalo na zubního laboranta, 13 respondentů v Kraji postrádá farmaceutickou školu, 8 respondentek by se chtělo věnovat oděvnímu návrhářství. 7 respondentů by rádo studovalo na celní škole, obávám se ale zda toto přání některých není více méně v tom, že nejsou ještě schopni sledovat dění Evropské Unie o zrušení cel a hranic, tudíž, nebude v budoucnu potřeba tolik odborníků s vystudovanou celní školou. Stejný počet respondentů se zajímá o možnost vyučit se hodinářem, 6 respondentů by uvítalo studium na SŠ Optické, 5 respondentek by se rádo věnovalo sociální oblasti. Stejný počet respondentů by rádo bylo sládkem, 4 respondenti by měli zájem studovat SŠ Telekomunikační. Jeden respondent by byl rád chovatelem koní a jeden postrádá možnost ve Zlínském kraji vyučit se opravářem kolejových vozidel.

Tab. č. 12: Střední škola, učební obor, který si respondenti - ženy Zlínského kraje zvolily pro své další studium – 1. část

	VS	KM	ZL	UH	Otr.	Hol.	SM	VM	OC	R.p/R.	Celkem
Gymnázium	12	5	39	23	5	12	9	16	1	5	127
Obchodní akademie	5	8	51	9				16			89
Ekonomické lyceum		16	13								29
Policejní škola MV						3					3
SŠ Veterinární		4									4
S.Zdravotnická škola	7	5	3	3							18
Hotelnictví a turismus		16	5	5						3	29
UPSŠ				2				2			2
Přírodovědné lyceum					6						6
Podnikatelská škola		1	5			4					10
SPŠ Kožařská			1								1
SŠ Poštovní									1		1
Kadeřnice				1						5	6
Celkem	24	55	117	43	11	19	9	34	2	13	319

Zdroj: [Vlastní]

Tab. č. 12: Střední škola, učební obor, který si respondenti - ženy Zlínského kraje zvolily pro své další studium – 2. část

	VS	KM	ZL	Ost.	Zn.	Viz.	Prost.	Brno	A	Luh.	Celkem
Střední pedagogická škola	3	10	14	1							28
Jazykové gymnázium					2						2
Konzervatoř		4							1		5
SOŠ Oděvní						1	1	4			6
SŠ Knihovnická										2	2
Sociální pracovnice								1			1
SOU Zahradnické		2		1							3
Kosmetička						5					5
Kadeřnice						8					8
Servírka		1	3								4
Kuchařka			8								8
Cukrářka		3									3
Fotografka						2					2
Celkem	3	20	25	2	2	16	1	5	1	2	76

Zdroj: [Vlastní]

Z Tab. č. 12: Střední škola, učební obor, který si respondenti - ženy z Zlínského kraje zvolily pro své další studium vyplývá, že z celého počtu 395 žen, se více než 30 % hlásí na gymnázia zastoupená v celém Zlínském kraji, což přesahuje o 5 % kritéria stanovená Odborem školství Zlínského kraje v kapitole 8.4. Druhou největší skupinou je projevený zájem žen o studium na obchodních akademiích a to téměř 25 %. Nyní už hromadné „návaly“ na určitý druh školy ustupují a poptávka je více různorodá, například téměř 8 % dotazovaných se hlásí na ekonomické lycea, školy hotelnictví a turismu či na střední pedagogické školy. Cca 5 % žen se hlásí na střední zdravotnickou školu, 2 % pak na přírodovědné lycea, podnikatelské školy, střední oděvní školy, ale i na učební obory typu kadeřnice či kuchařka. Ostatní obory jsou zastoupeny 1 % jako například Policejní škola MV, Veterinární škola, Umělecko-průmyslová střední škola, jazykové gymnázium,

konzervatoř, SŠ Knihovnických služeb, ale třeba i učební obory typu zahradnice, kosmetička, servírka, cukrářka či fotografka.

Ojedinele lze vidět, že respondentka volí studium na SPŠ Kožařské ve Zlíně, SŠ Poštovní v Olomouci či Sociální pracovnice v Brně.

Dle kritérií stanovených Odborem školství v kapitole 8. 4, kdy odbor plánuje zachovat podíl počtu žáků ve studijních oborech středních odborných škol na cca 40 % respondeneti v letošním roce přesahují tento plán o téměř 20 %, čili 60 % se respondentů se hlásí na střední školy s maturitou.

Tab. č. 13: Střední škola, učební obor, který si respondenti - muži Zlínského kraje zvolili pro své další studium – 1.část

	VS	UH	ZL	KM	Hol.	R.p/R.	VM	L.n/B.	A	Př.	Celkem
Gymnázium	19	4	32	7	4	17					83
SPŠ Stavební			18				13	9			40
SPŠ Strojní	14		8				7			12	41
ISŠ Elektrotechnická						8					8
ISŠ Informatiky		19	14			13			1		47
Technické lyceum			34							10	44
UPSŠ		5									5
Policejní škola MV					7						7
ISŠ Grafická			14								14
Kuchař	3		8								11
Zámečnick				3		2					5
Číšník		8									8
Prodavač				7							7
SŠ Optická										2	2
Celkem	36	36	128	17	11	40	20	9	1	24	322

Zdroj: [Vlastní]

Tab. č. 11: Střední škola, učební obor, který si respondenti - muži Zlínského kraje zvolili pro své další studium – 2 část

	VS	NJ	VM	MT	R.p/R.	SM	Otr.	Hra.	B.p/H.	UB	Celkem
Obchodník	4	2									6
Aplikovaná chemie							7				7
SŠ Zemědělská					2	3					5
Truhlář			2						7	3	12
Malíř - natěrač							3				3
Technické lyceum								6			6
SPŠ Nábytkářská									9		9
Vojenská škola				2							2
Elektrikář							5			3	8
Obráběč kovů										3	3
Autoklempíř							7			5	12
Tesař							3				3
Instalatér							8				8
Puškař										2	2
Celkem	4	2	2	2	2	3	33	6	16	16	86

Zdroj: [Vlastní]

Z Tab. č. 11: Střední škola, učební obor, který si respondenti - muži Zlínského kraje zvolili pro své další studium vyplývá, že z celkového počtu 408 mužů si více než 20 % zvolilo studium na gymnáziích což dokonale koresponduje s plánem a se strategickými kroky Odboru školství Zlínského kraje zmíněných v kapitole 8. 4. Více než 10 % mužů má zájem o studium na středních průmyslových školách stavebních, strojních, elektrotechnických, na školách informatiky či na technickém lyceu. Cca 3 % mužů by se chtělo věnovat studiu graficky nebo se vyučit truhlářem, elektrikářem, kuchařem, instalatérem, zámečnickem či číšníkem. Ostatní procenta mužů se hlásí na umělecko-průmyslové školy, policejní školy, na obchodníky, ale i na aplikovanou chemii, na střední školu zemědělskou, či učební obory zámečník, malíř, obráběč kovů či puškař.

12 ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ

Cílem této práce bylo především na základě dotazníkového šetření, provést analýzu preferencí v rozhodování žáků 9. tříd o svém dalším vzdělání a také bylo důležité získat jejich názor jak jsou spokojeni s nabídkou učebních oborů a středních škole ve Zlínském kraji.

Z dotazníkového šetření vyplývá, že více než 1/3 respondentů má zájem o studium na gymnáziích a následně pak na vysokých školách. Ostatní procento respondentů se soustřeďuje na odborné školy různých typů a jen cca 5 % z tohoto počtu má zájem se vyučit.

Klesající zájem o učiliště je příliš rapidní a bohužel je hrozbou do budoucna navzdory tomu, že ve srovnání s EU je u nás vzdělanost nižší. Podíváme-li se na úřad práce, nenajdeme ani jednoho nezaměstnaného zedníka, svářeče či obráběče kovů (vyjma těch, kteří nemohou pracovat z jiných např. zdravotních důvodů). Z 803 respondentů se vůbec nikdo nehlásí na obory jako je třeba již zmíněný zedník či obráběč kovů. Kdo bude zastávat tuto odbornou práci v budoucnu? Pomocní řemeslníci z Ukrajiny, kteří jsou dnes běžně k vidění na stavbách jsou opravdu jen pomocnou silou a ne kvalifikovanými a kvalitními odborníky. Je důležité současné žáky lépe motivovat, aby se vydali vyučit se i v těchto oborech. Především by se mělo jednat zvýšení úrovně učilišť i hmotnými prostředky. Je také nezbytné, aby na učilištích žáci měli dostatek praxe a možnost budoucího zaměstnání. A co je nejdůležitější? Za kvalitní a dobře odvedenou práci těchto odborníků by měla být zvýšena především mzda.

Dotazníkové šetření také umožnilo vytvořit určitý sumář oborů, které žáci ve Zlínském kraji postrádají.

Například více než 10 % respondentů postrádá v Kraji možnost studovat na vojenské školy to je přímo bijící počet. Přitom by mohly být k tomuto účelu využity kasárny v Kroměříži, kde prostory pro vojenskou školu jsou více než ideální.

Téměř 40 respondentů postrádá v Kraji hereckou konzervatoř. Je to také nezanedbatelné číslo a řešením by třeba mohlo být rozšíření hudební konzervatoře v Kroměříži i o obor herecký – dramatický.

27 respondentů postrádá v Kraji lesnickou školu, 27 je v podstatě počet žáků jedné třídy a to víme jen ze vzorku škol. Lesnická škola by mohla být například součástí Zemědělské školy ve Starém městě.

20 respondentů by se rádo učilo zahradním aranžérem blíže než například v Ostravě, tak proč tedy nevyužít SOU Zahradnické v Kroměříži a nerozšířit jej o obor Zahradní aranžér?

18 respondentů zaujala možnost vyučit se zlatníkem či zlatnicí a je docela pochopitelné, že tito nemají zájem dojíždět za tímto učňovským oborem až do Pardubic. Myslím, že jedna škola zlatnická by v kraji měla být a nechat tak vyniknout přesnosti a pečlivosti „zlatých českých ručiček“ O tento obor by mohlo být rozšířeno například Odborné učiliště v Uherském Brodě, kde nyní najdeme například obor rytec kovů.

17 respondentů by rádo vystudovalo na zubního laboranta, ale bohužel tento obor je nejbližší v Ostravě, ale není možné pro všechny, co se o tento obor zajímají, odejít na internátní školu. Věřím, že by neměl být problém o obor zubního laboranta rozšířit některou ze středních zdravotnických škol, která je v každém okrese Zlínského kraje.

13 respondentů v Kraji postrádá farmaceutickou školu, myslím, že na jedné ze zdravotnických škol v Kraji by neměl by šlo založit nové odvětví středoškolského vzdělání.

8 respondentek by se chtělo věnovat oděvnímu návrhářství, které je nejbližší v Prostějově a který je pro mnohé přece jenom příliš vzdálen. Možná by bylo vhodné zlepšit úroveň SOŠ Oděvní ve Vizovicích a rozšířit její možnosti i o obor Oděvní návrhářství.

7 respondentů se zajímá o možnost vyučit se hodinářem a to je a bude potřeba, v dnešní době ubývá tak specifických odborníků. Věřím, že na učilišti v Uherském Brodě by uvítali „boom“ nových učebních oborů, kde jsem navrhla přidat zlatníka a teď by mohl klidně přibýt i hodinář.

6 respondentů by uvítalo studium na SŠ Optické, která je nejbližší v Přerově. Je dostupná pro žáky z okresu Kroměříž, ale příliš vzdálená pro zájemce z okresů zbývajících. I o tento obor by šla rozšířit některá ze zdravotnických škol ve Zlínském kraji, vždyť samotný Zlín je vyhlášen Oční klinikou, tak proč nedát už základ žákům na střední škole, aby se mohli postupně připravovat na to být kapacitou na klinice takového jména?

5 respondentek by se rádo věnovalo sociální oblasti, a věřím, že by nemusel být problém více rozšířit například SŠ Pedagogickou v Kroměříži o obor Sociální pracovníce.

Stejný počet respondentů by rádo bylo sládkem, nad tím by se mohl i někdo pozastavovat, ale vždyť celá Česká republika je jedním z největších exportérů piva a kvalitní odborníci i v této oblasti jsou vždy vítáni. Těžko rozhodnout, kterému oboru je tento obor příbuzný a ke které škole jej zařadit, ale proč by to nemohl být třeba obor na SOŠ Potravinářské ve Vsetíně a praxi by tito sládkové mohli vykonávat třeba v tak proslaveném pivovaru jako je Radegast na Vsetínsku?

Na závěr je možno konstatovat, že analýza preferencí žáků 9. tříd nebyla rozhodně nesmyslná, ale naopak, že by mohla a měla přispět ke vzniku či obnově určitých typů škol, tak aby bylo spokojeno téměř 100 % žáků. , neboť je velmi důležité, aby se prostřednictvím vzdělání dalo vyniknout co nejvíce různorodým jedincům. Jedině v podobě kvalitních odborníků bude veškerá investice vrácena zpět celé společnosti.

RESUMÉ

Tato bakalářská práce byla zpracována v rámci praxe na Odboru školství Zlínského kraje.

Cílem práce bylo ukázat požadavky a preference dnešních žáků 9. tříd při volbě svého dalšího studia.

Bylo nutné na základě dotazníkového šetření tyto žáky nejprve kontaktovat se souhlasem ředitelů škol, poté byly dotazníky zaslány nebo školy byly osobně kontaktovány. Celkem ve 23 úplných školských zařízeních (1. – 9. třída), na dotazníky odpovědělo celkem 803 respondentů.

V bakalářské práci je také poskytnut přehled demografické struktury obyvatel Zlínského kraje a vývoj obyvatel až do roku 2050. Je zde možno vidět i jaká je struktura žadatelů o práci z databáze Úřadu práce Zlín, podle které si mnozí žáci vybírají zaměření svého budoucího povolání.

Samotná analýza preferencí žáků je zde provedena v rámci všech okresů Zlínského kraje (Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín, Zlín), ale je zde také jeden grafický souhrn za Zlínský kraj celkem. Každá otázka dotazníku je vyhodnocena do přehledného grafu za určitý okres. Výstupem je pak srovnání každého okresu, které ani v poptávce po středních nejsou stejné.

Tato bakalářská práce by mohla být určitým návrhem pro Odbor školství Zlínského kraje, kdy z výsledků dotazníkového šetření vyplývá co vlastně žáci 9. tříd v jejich spádových okresech či v kraji postrádají. Zlínský kraj by měl své budoucí investice zaměřit spíše do zkvalitnění učebních oborů a také dát možnost vzniku novým školám či rozšíření škol stávajících dle současných potřeb žáků 9. tříd.

Vzdělávací soustava musí nabízet velmi rozmanitou nabídku vzdělávacích příležitostí pro rozličné možné skupiny a vzdělávací proces musí být značně individualizován tak, aby umožňoval rozvinout rozmanitá nadání jednotlivců.

Je tedy velmi důležité, aby žáci měli více než dostatečný výběr možností studia, aby mohli plně rozvíjet své schopnosti a přednosti a to má za následek velmi vysokou návratnost na individuální i společenské úrovni.

RESUME

This bachelor thesis is processed within my placement on Department of education in Zlin district.

The purpose of this work was to determine the most demand and preferences of scholars in last year of basic school for secondary education.

Firstly was necessary to contact the scholars through their headmasters in the schools. Afterwards was send questionnaires to them. Fully was 803 informants in 23 schools.

We can see a demographic structure of inhabitants in Zlin district in this work and also a progress until 2050.

Analysis of scholars preferences is made within all regions in Zlin district (Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín, Zlín). Every question in questionnaire is evaluation in to well-arranged graphs for each region.

This bachelor thesis should be project for department of education. As a result of questionnaire's investigation is what exactly the scholars miss in regions and in Zlin district.

Department of education should aims its investment into higher quality of vocational schools and build up new schools according to scholars visions and needs.

Educational system have to offer various possibilities of educational opportunities for individuals. The result is a very high backflow at the level individual and social also.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ČERNOHORSKÝ, Jiří. *Příručka člena zastupitelstva obce*. Praha : VCVS ČR,o.p.s., 2002. 180 s. ISBN 80-238-9120-0
- [2] FORET, Miroslav. *Marketingová komunikace*. Brno : Masarykova Univerzita, 1997. 174. ISBN 80-210-1461-X
- [3] HALÁSEK, David; SKŘÍDLOVSKÁ, Eva. *Veřejný sektor*. Ostrava : VŠB – TU, 1999 . 152 s. ISBN 80-7078-717-1
- [4] KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava; MATES, Pavel. *Veřejná správa*. Praha : Codex Bohemia, 1998, 209 s. ISBN 80-85963-69-8
- [5] KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy*. Praha : Montanex, 2004. 302 s. ISBN 80-722-139-2
- [6] KUŠKOKOVÁ, Petra. *Deset let udržitelného rozvoje*. Frýdek Místek : Josef Kleinwächter, 2003. 72 s. ISBN 80-239-2010-3
- [7] MANSFELDOVÁ, Zdeňka; TUČEK, Milan. *Současná česká společnost*. Praha : Sociologický ústav AV ČR, 2002. 369 s. ISBN 80-7330-009-5
- [8] MOŽNÝ, Ivo. *Česká společnost*. Praha : Portál, 2002. 204 s. ISBN 80-7178-624-1
- [9] PEKOVÁ, Jitka. *Místní rozpočty*. Praha : Portál, 1997. 253 s. ISBN 80-7079-7045
- [10] STERCKOVÁ, Yvonne; MALÝ, Ivan. *Veřejná ekonomie pro školu i praxi*. Praha : Computer Press, 1998. 214 s. ISBN 80-7226-112-6
- [11] VALENTA, Jiří. *Financování a rozpočet školy*. Karviná : Paris, 2004. 131 s. ISBN 8-239-2218-1
- [12] ZBOŘIL, Karel. *Marketingový výzkum*. 1. vyd. Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze, 1996. 106 s. ISBN 80-7079-389-9
- [13] *Demografie (nejen) pro demografy*. 1. vyd. Praha : Sociologické nakladatelství, 1993. 125 s. ISBN 80-901424-2-7
- [14] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy Zlínského kraje 2003*. Zlín : Krajský úřad Zlínského kraje, 2003. 106 s.

- [15] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy Zlínského kraje 2006*. Zlín : Krajský úřad Zlínského kraje, **2006**. 95 s.
- [16] *Průvodce krajinou priorit*. Praha : Gutenberg, **2002**. 686 s. ISBN 80-86349-06-3
- [17] *Veřejná správa v České republice*. Praha : Ministerstvo Vnitra ČR, **2005**. 118 s. ISBN 80-239-4709-2
- [18] *Český statistický úřad*. [online]. [cit. 2006-10-01]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/>
- [19] *Encyklopedie*. [online]. [cit. 2006-12-05]. Dostupné z WWW: <http://encyklopedie.seznam.cz/search?s=demografie>
- [20] *MŠMT*. [online]. [cit. 2006-10-25]. Dostupné z WWW: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/stredni-skolstvi>
- [21] *Seznam škol*. [cit. 2006-11-05]. Dostupné z WWW: <http://www.zkola.cz/zkedu/predskolou/katalog/default.aspx>
- [22] *Výroční zpráva Zlínského kraje 2005*. [cit. 2006-10-25]. Dostupné z WWW: http://www.krzlinsky.cz/vismo/450019/vyrocní_zprava_zlinskeho_kraje_2005.pdf
- [23] *Zlínský kraj*. [cit. 2006-12-04]. Dostupné z WWW: <http://www.kr-zlinsky.cz/?ro=11499>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

A	Praha
B.p/H.	Bystřice pod Hostýnem
Bez.	Bzenec
ČR	Česká republika
EU	Evropská Unie
Hra.	Hranice
IV	Investiční výdaje
KM	Kroměříž
L.n/B.	Lipník nad Bečvou
Luh.	Luhačovice
MF	Ministerstvo Financí
MŠMT	Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
MV.	Ministerstvo Vnitra
NJ	Nový Jičín
OC	Olomouc
ONIV	Ostatní neinvestiční výdaje
Ost.	Ostrava
Otr.	Otrokovice
Prost.	Prostějov
Př.	Přerov
R.p/R.	Rožnov pod Radhoštěm
Slav.	Slavičín
SM	Staré Město
SŠ	Střední škola

Št.	Šternberk
UB	Uherský Brod
UH	Uherské Hradiště
Viz.	Vizovice
VM	Valašské Meziříčí
VS	Vsetín
VŠ	Vysoká škola
ZK	Zlínský kraj
ZL	Zlín
Zn.	Znojmo
ZŠ	Základní škola

SEZMAN GRAFŮ

Graf 1. Počty průměrně ročně požadovaných zaměstnanců se středoškolským vzděláním v zastoupených skupinách zaměstnání a jejich podíl na celkovém počtu požadovaných zaměstnanců daného stupně vzdělání	36
Graf 2. Předpokládaný vývoj počtu živě narozených a zemřelých do roku 2050 ve Zlínském kraji	39
Graf 3. Celkový počet respondentů v okrese Kroměříž v rozdělení podle pohlaví a úrovně vzdělání do budoucnosti	42
Graf 4. Zhodnocení dostatku učebních oborů a středních škol ve Zlínském kraji i ve spádovém okrese respondentů	43
Graf 5. O které obory, dle respondentů okresu Kroměříž klesá zájem, přesto že je zaměstnavatelé požadují	44
Graf 6. Obory a zaměření, které ve Zlínském kraji respondenti kroměřížského okresu postrádají	45
Graf 7. Celkový počet respondentů v okrese Uherské Hradiště v rozdělení podle pohlaví a úrovně vzdělání do budoucnosti	48
Graf 8. Zhodnocení dostatku učebních oborů a středních škol ve Zlínském kraji i ve spádovém okrese respondentů	49
Graf 9. O které obory, dle respondentů okresu Uherské Hradiště klesá zájem přesto že je zaměstnavatelé požadují	50
Graf 10. Obory a zaměření, které ve Zlínském kraji respondenti okresu Uherské Hradiště postrádají	51
Graf 11. Celkový počet respondentů v okrese Vsetín v rozdělení podle pohlaví a úrovně vzdělání do budoucnosti	54
Graf 12. Zhodnocení dostatku učebních oborů a středních škol ve Zlínském kraji i ve spádovém okrese respondentů	55
Graf 13. O které obory, dle respondentů okresu Vsetín klesá zájem přesto že je zaměstnavatelé požadují	56

Graf 14. Obory a zaměření, které ve Zlínském kraji respondenti okresu Vsetín postrádají.....	57
Graf 15. Celkový počet respondentů v okrese Zlín v rozdělení podle pohlaví a úrovně vzdělání do budoucnosti.....	60
Graf 16. Zhodnocení dostatku učebních oborů a středních škol ve Zlínském kraji i ve spádovém okrese respondentů	61
Graf 17. O které obory, dle respondentů okresu Zlín klesá zájem, přesto že je zaměstnavatelé požadují	62
Graf 18. Obory a zaměření, které ve Zlínském kraji respondenti okresu Zlín postrádají	63
Graf 19. Celkový počet respondentů ve Zlínském kraji podle pohlaví a úrovně vzdělání do budoucnosti.....	67
Graf 20. Zhodnocení dostatku učebních oborů a středních škol ve Zlínském kraji.....	68
Graf 21. O které obory, dle respondentů Zlínského kraje klesá zájem, přesto že je zaměstnavatelé požadují	69
Graf 22. Obory a zaměření, které ve Zlínském kraji respondenti postrádají.....	70

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Mapa Zlínského kraje	28
------------------------------------	----

SEZNAM TABULEK

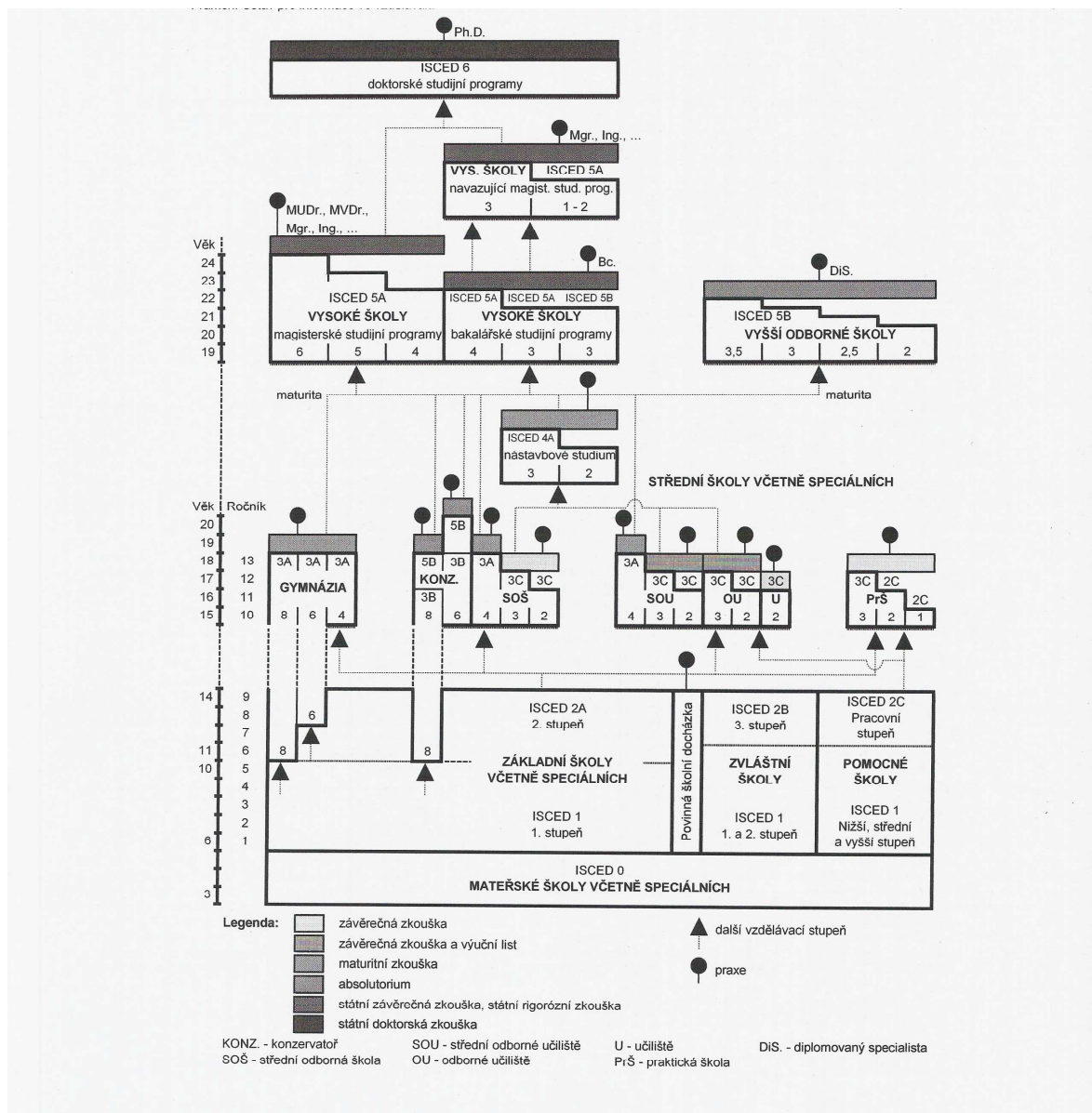
Tab. 1. Počet obyvatel Zlínského kraje a v jeho okresech k 1. lednu 2006	30
Tab. 2. Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání	38
Tab. 3. Počet dotazovaných škol a žáků v jednotlivých okresech	41
Tab. 4. Střední škola, učební obor, který si respondenti – ženy – okresu Kroměříž zvolily pro své další studium	46
Tab. 5. Střední škola, učební obor, který si respondenti – muži – okresu Kroměříž zvolili pro své další studium	47
Tab. 6. Střední škola, učební obor, který si respondenti – ženy – okresu Uherské Hradiště zvolily pro své další studium	52
Tab. 7. Střední škola, učební obor, který si respondenti – muži – okresu Uherské Hradiště zvolili pro své další studium	53
Tab. 8. Střední škola, učební obor, který si respondenti – ženy – okresu Vsetín zvolily pro své další studium	58
Tab. 9. Střední škola, učební obor, který si respondenti – muži – okresu Vsetín zvolili pro své další studium	59
Tab. 10. Střední škola, učební obor, který si respondenti – ženy – okresu Zlín zvolily pro své další studium	64
Tab. 11. Střední škola, učební obor, který si respondenti – muži – okresu Zlín zvolili pro své další studium	66
Tab. 12. Střední škola, učební obor, který si respondenti – ženy – Zlínského kraje zvolily pro své další studium	71
Tab. 13. Střední škola, učební obor, který si respondenti – muži- Zlínského kraji zvolili pro své další studium	73

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Schéma vzdělávacího systému české republiky ve školním roce 2004/2005
- P II Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání - ISCED
- P III Dotazník
- P IV Seznam základních škol, které přispěly k vyhodnocení dotazníků

PŘÍLOHA PI: SCHÉMA VZDĚLÁVACÍHO SYSTÉMU ČESKÉ REPUBLIKY VE ŠKOLNÍM ROCE 2004/2005

PŘÍLOHA P II: MEZINÁRODNÍ STANDARDNÍ KLASIFIKACE VZDĚLÁVÁNÍ - ISCED

Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání - ISCED (International Standard Classification of Education) byla vypracována a vydána UNESCO v roce 1976, aby sloužila "jako nástroj vhodný pro shromažďování, zpracování a zpřístupňování vzdělávacích statistik jak v jednotlivých zemích, tak v mezinárodním měřítku". Tato klasifikace byla pětímístná. První místo označovalo úroveň vzdělávání a další dvě místa skupinu vzdělávacích programů, resp. obory vzdělávání. Podrobnější třídění vzdělávacích programů bylo provedeno posledními kódy klasifikace.

Klasifikace ISCED se již řadu let aktualizuje. V listopadu 1997 byly na Generální konferenci UNESCO v Paříži schváleny změny týkající se úrovně vzdělávání i oborů vzdělávání.

Klasifikace kmenových oborů vzdělávání byla vypracována tak, aby byla snáze převoditelná na mezinárodní standard ISCED 1997, zejména pokud se jedná o úroveň vzdělávání.

Klasifikace ISCED 1997 má 7 úrovní vzdělávání (0 až 6), které mohou mít vnitřní členění A až C.

PŘÍLOHA P III: DOTAZNÍK

DOTAZNÍK

PRO ŽÁKY ZÁKLADNÍCH ŠKOL, JICHŽ SE TÝKÁ V NÁSLEDUJÍCÍM ROCE VOLBA A VÝBĚR DALŠÍHO STUDIA

Vážený žaku,

dovoluji si Vás oslovit, protože se právě v letošním roce budete rozhodovat o dalším směru svého vzdělávání a požádat Vás o vyplnění následujícího dotazníku.

Výsledky tohoto dotazníku budou použity jako podklad pro Bakalářskou práci Heleny Němcové, studentky UTB Zlín – FaME – Hospodářská politika a správa, jejímž cílem je vyhodnocení vývoje vzdělanostní struktury obyvatelstva Zlínského kraje.

Děkuji Vám za čas strávený vyplňováním tohoto dotazníku a uvítám Vaše názory i nad rámec připravených otázek na adrese: helena.nemcova@kr-zlinsky.cz.

1. Jsem žák/žákyně (prosím zaškrtněte) základní školy, kterou navštěvuji ve spádovém okrese:
  - Kroměříž
  - Uherské Hradiště
  - Vsetín
  - Zlín
2. Jaká je podle Vás nabídka středních škol/učebních oborů ve Zlínském kraji?
  - dostatečná
  - nedostatečná
3. Jaká je podle Vás nabídka středních škol/učebních oborů ve Vašem spádovém okrese?
  - dostatečná
  - nedostatečná
4. Který typ/obor střední školy/učebního oboru ve Zlínském kraji postrádáte?
5. O které obory, dle Vašeho názoru, klesá mezi žáky ZŠ zájem?
6. Který typ/obor střední školy/učebního oboru jste si zvolili jako směr svého dalšího vzdělání? (Název,město)
7. Pokud jste v otázce číslo 6 zvolili typ učebního oboru, máte v plánu po jeho vystudování přihlásit se na další studium a složit maturitní zkoušku?
  - ano
  - ne
8. Po absolvování střední školy plánujete přihlásit se na vysokou školu?
  - ano
  - ne

Děkuji za Vaši ochotu.

PŘÍLOHA P IV: SEZNAM ZÁKLADNÍCH ŠKOL, KTERÉ PŘISPĚLY K VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKŮ

Okres Kroměříž

ZŠ Břest – Břest 61, Břest, 768 23

ZŠ Chropyně – Komenského 335, Chropyně , 768 11

ZŠ Kvasice – Husova 642, Kvasice, 768 21

ZŠ Zachar – Albertova 4062, Kroměříž, 767 01

3. ZŠ Holešov – Družby 329, Holešov, 769 01

Okres Uherské Hradiště

ZŠ Bílovice – Bílovice 440, Bílovice, 687 12

ZŠ Polešovice – Polešovice 600, Polešovice, 687 37

ZŠ UNESCO – Komenského náměstí 350, Uherské Hradiště, 686 01

ZŠ Velehrad – Salašská 300, Velehrad, 687 06

Okres Vsetín

ZŠ Integra – Na rybníkách 1628, Vsetín, 755 01

ZŠ Lešná – Lešná 133, Lešná, 756 41

ZŠ Loučka – Loučka 188, Loučka, 756 44

ZŠ Ohrada – Ohrada 1876, Vsetín, 755 01

ZŠ Rožnov pod Radhoštěm – 5. května 1700, Rožnov pod Radhoštěm, 756 61

ZŠ Vyhlídka – Vyhlídka 380, Valašské Meziříčí, 757 01

ZŠ Šafaříkova – Šafaříkova 726, Valašské Meziříčí, 757 01

Okres Zlín

ZŠ Fryšták – Náměstí Míru 7, Fryšták, 763 16

ZŠ Halenkovice – Halenkovice 550, Halenkovice, 763 63

ZŠ Komenského II – Havlíčkovo nábřeží 2564, Zlín, 760 01

ZŠ Křiby – Křiby 4788, Zlín, 760 05

ZŠ Slušovice – Školní 222, Slušovice, 763 15

ZŠ Velký Ořechov – Velký Ořechov 124, Velký Ořechov, 687 06

